au arkkitehtiuutiset

11 • 2019

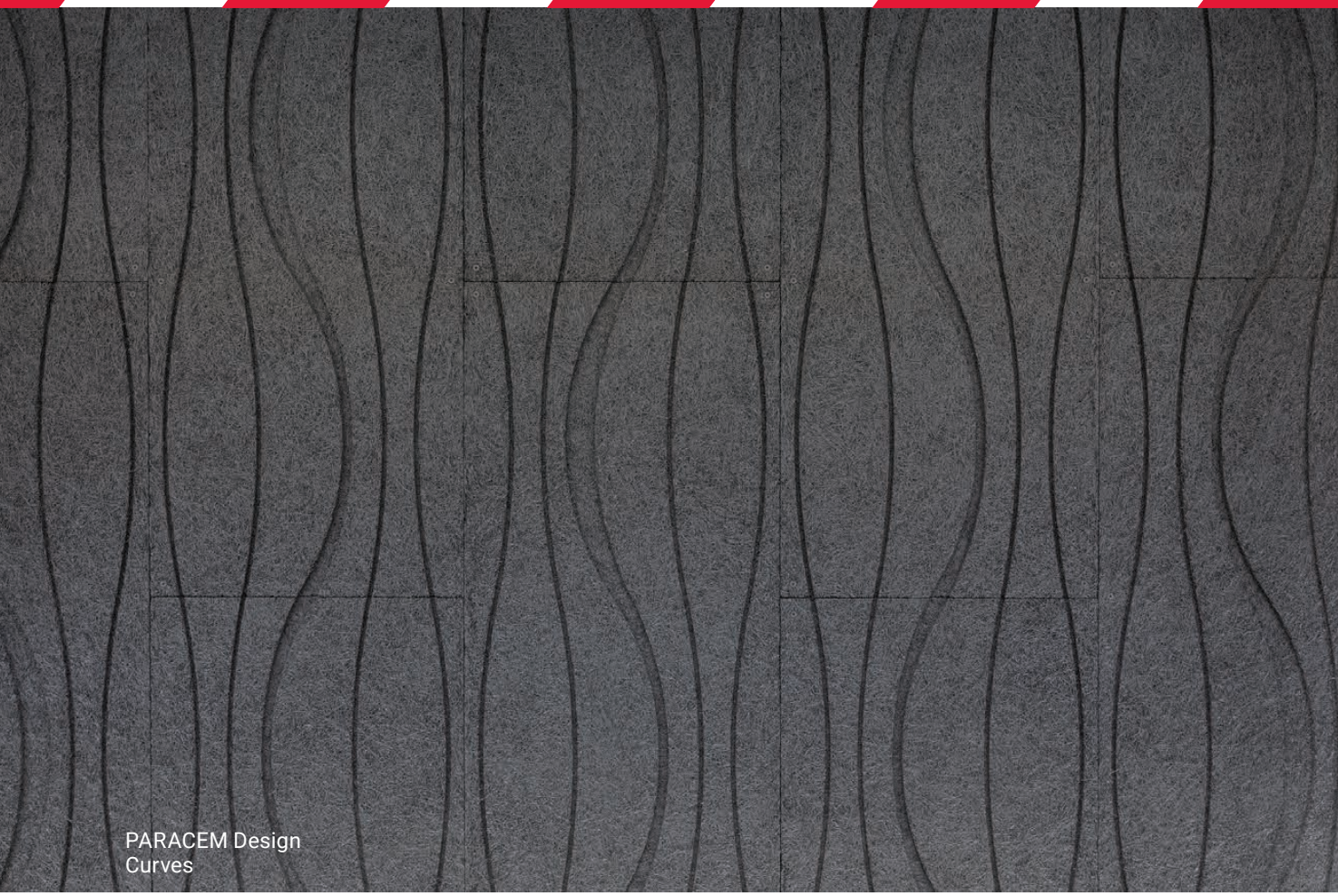

LUONNOLLINEN DESIGN

Kuusilastuista ja sementistä valmistettujen PARACEM-tuotteiden valikoima laajenee. Uusilla Design-tuotteilla luot tilaan ilmettä ja miellyttävän ääniympäristön. Tuotteet ovat saatavana useilla eri kuvioilla vakioväreissä tai sävytettynä vapaavalintaiseen RAL/NCS väriin.

Millainen tila, sellainen akustiikkalevy.
Tutustu huipputuotteidemme ominaisuuksiin tarkemmin. WWW.PAROC.FI/AKUSTIIKKA

OWENS CORNING® PAROC®

HENNA HELANDER
SAFAn puheenjohtaja

> Kertakäyttökulttuuri ei kuulu arkkitehtuuriin.

TUOMAS UUSHEIMO

Onko rakennuksella elinkaari?

Uuden museon eli Arkkitehtuuri- ja designmuseon selvitystä tehtäessä ensimmäinen kysymys oli, onko arkkitehtuuri designia. Mikä erottaa arkkitehtuurin muotoilusta? Arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa eli Apolia tehtäessä yksi ydinkysymyksistä on ollut, onko kaikki rakentaminen arkkitehtuuria.

Arkkitehtuurin kaksituhatta vuotta vanhan määritelmän mukaan arkkitehtuuri koostuu kauneudesta, kestävyydestä ja käytettävyydestä. Toteutuvatko ne tämän päivän rakentamisessa? Onko niillä enää merkitystä?

Viimeisten kahden vuosikymmenen aikana rakennusalalla on puhuttu yhä enemmän digitaalisuudesta ja palvelumuotoilusta. ”Arkkitehtuuri ja design ovat välineitä parempaan käyttäjäkokemukseen.” Käyttäjät antavat arkkitehdeille ja muotoilijoille korvaamatonta tietoa ja ymmärrystä. Digitaalisuus ja palvelumuotoilu ovat välineitä tehdä asioita toisin: tehokkaammin, virheettömämmin, käyttäjäystävällisemmin. Samalla ne pakottavat meidät miettimään prosesseja uudelleen ja muokkaavat koko käyttämisen kulttuuria uusiksi.

Eikö silloin arkkitehtuurikin ole väline?

On. Arkkitehtuuri on väline hyvään elämään. Maailmamme muuttuu, ja meidän tulee ymmärtää alati muuttuvia tarpeita, arvoja, käsitteitä, elämäntapoja, työprosesseja, ympäristövaikutuksia, sosiaalisia, kulttuurillisia, taloudellisia, teknisiä ja muita arkkitehtuuriin vaikuttavia asioita. Tätä työtä kukaan ei voi tehdä yksin, eikä meidän onneksemme tarvitsekaan.

Hyvä arkkitehtuuri vastaa laajoihin kysymyksiin. Parhaimmillaan se saa meidät ajattelemaan maailmaa uudesta näkökulmasta ja kokemaan jotain myönteistä ihmisenä. **Winston Churchill** tiivisti arkkitehtuurin merkityksen: ”Me muokkaamme arkkitehtuuria, jonka jälkeen se muokkaa meitä.” Arkkitehtuuri on enemmän kuin rakentamista, se on osa identiteettiämme.

Mutta mikä erottaa arkkitehtuurin designista?

Väitän, että arkkitehtuurilla on myös itsearvoa. Arkkitehtuurin pitää kestää, vaikka alkuperäinen käyttö loppuu. Arkkitehdeille seuraavakin käyttäjä on oleellinen – ja vielä laajemmin myös niin sanottu yleinen hyvä, *common good*, yhteisen elinympäristömme nykyiset ja tulevat käyttäjät, rakennuksen ulkopuoliset käyttäjät. Kaupunkimme täytyy kestää ja toimia ja luoda hyvää oloa, myös tulevien sukupolvien käytössä. Kertakäyttökulttuuri ei kuulu arkkitehtuuriin. Kestävyys on oleellinen osa arkkitehtuuria.

Rakentaminen on energiaa sitovaa, kallista ja työlästä. Ilmastommekaan ei kestä turhaa purkamista ja rakentamista hiilipiikkeineen. Rakentaminen käyttää 40 prosenttia kaikista luonnonvaroistamme. Kiinteistötalouden professori **Seppo Junnila** totesi, että jokainen uusi rakennus aiheuttaa hiilipiikin, joka vastaa rakennuksen 50 vuoden kulutusta.

Arkkitehtuuri on myös yhteinen muistimme, joka sitoo meidät historian jatkumoon. Meidän aikamme arkkitehtuurin täytyy kestää ja toimia, olla kaunista ja viihtyisää satoja vuosia.

”Elinkaarimallissa urakoitsija hoitaa suunnittelun ja rakentamisen sekä ottaa myös vastuun huolloista ja korjaamisista jopa 25 vuoden ajaksi”, mainostettiin elinkaarimallia. Onko meillä enää varaa ajatella, että rakennuksen elinkaari on 50 vuotta, 100 vuotta, 300 vuotta?

Pitäisikö palata kestävämpään menneisyyteen ja löytää rakentamisen ”uusi basics”? Elinkaaresta puhuttaessa en voi olla ajattelematta yhtä Helsingin vanhimmista kartanoista, jossa on rappausta 1700-luvulta. Eihän sen pitäisi olla mahdollista! Ehkä me olemme vain juuttuneet kestämättömiin esimerkkeihin ja ehkä meidän on aika löytää uudet?

Voisimmeko ajatella, että hyvä, kestävä ja eettisen kaunis arkkitehtuuri, ikuinen käyttötaide, on velvollisuutemme tuleville ihmisille – ja luonnolle. Nyt.

Tyhjä tila on täynnä mahdollisuuksia.

Me autamme toteuttamaan niistä parhaat.

FP-TUOTTEET

TILANTEKIJÄ.

FP-Tuotteet on tilantekijä, joka tunnetaan muuntojoustavien tilaratkaisujen erikoisosaajana. Olemme tehneet monikäyttöisiä tiloja toimistoista kouluihin ja julkiskohteista koteihin jo viisikymmentä vuotta. Tuotteisiin ja palveluihimme luottavat rakennusalan ammattilaiset arkkitehdeista rakennusliikkeisiin. Tehtävämme on auttaa sinua toteuttamaan toimiva tila, ja olemme apunasi koko projektin ajan – tyhjän tilan mahdollisuuksien tunnistamisesta niiden tinkimättömään toteutukseen.

Tutustu tilaratkaisujen mahdollisuuksiin osoitteessa **fp-tuotteet.fi**

11 | 2019

au arkkitehtiuutiset

3 Pääkirjoitus
Onko rakennuksella elinkaari?

6 Haastattelu
Taistelu paremmasta tulevaisuudesta *Miia Perkkiö*

10 Ympäristö
10 **Kukkivia kattoterasseja ja kompensointia** *Pekka Hänninen*
12 **Keskellä kohtalokasta muutosta** *Tarja Laine*

14 Kirjat
14 **Kokonaistaideteos modernismin alttarilla** *Esa Laaksonen*
16 **Victor Horta uudisti ja uudistui** *Lauri Jääskeläinen*
18 **Sankarimyytin verhon raotus** *Anni Vartola*

20 Näyttelyt
Innostava infoähky *Tarja Nurmi*

24 Maailmalla
Elokuvia ja arkkitehtuurikeskustelua Ruotsissa *Tarja Nurmi*

28 Kolumni
Mitä on laadukas kritiikki? *Riikka Kuittinen*

30 Kilpailut
Kumpulanmäen kampus täydentyy *Selina Anttinen*

36 Ammatissa
Harrastus vei pelialan huipulle *Taavi Lindfors*

38 Tutkimus
Arkkitehtuurissa riittää tutkittavaa *Minna Chudoba*

uutisia yli 70 vuotta!

ILMESTYY: vko 47
12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja
SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 040 169 2213
Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Grano Oy 2019

LEHTITILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221

JÄSENET: jasenasiat@safa.fi

ILMOITUSMYYNTI:
Maria Ahoranta, puh. 044 243 3519
Timo Lepistö, puh. 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

KANSIKUVA:
Jyväskylän yliopiston
päärakennuksen restaurointi,
A-Konsultit Oy, vuosi 2017. Kohde
oli vuoden 2019 Arkkitehtuurin
Finlandia -palkintoehdokas.
Kuva: Kuvatoimisto Kuvio Oy.

ILMESTYMISAJAT:

Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
12|2019	2.12.	19.12.
1|2020	13.1.	30.1.
2|2020	10.2.	27.2.
3|2020	9.3.	26.3.
4|2020	2.4.	23.4.
5|2020	4.5.	21.5.

*(Ilmoitusvaraukset **viikkoa** ennen ja toimitettava aineisto **kahta** viikkoa aikaisemmin.)

HAASTATTELU

> Kiertotalous tarvitsee arkkitehtien luovuutta.

Taistelu paremmasta tulevaisuudesta

Tanskalainen Maya Lauridsen Færch puhui kiertotaloudesta marraskuussa Architecture for Common Good -tapahtumassa Helsingissä.

Maya Lauridsen Færch johtaa tanskalaisen Lendager Groupin kiertotaloustoimialaa. Lendager TCW (The Circular Way) kannustaa ja opastaa rakennusalaa kiertotalouteen ja painottaa suunnittelun ja innovoinnin merkitystä. Liiketoiminta ja ilmastoystävällinen rakentaminen, kiertotalous ja hiilineutraali rakentaminen eivät ole keskenään ristiriidassa. Kaunista, kestävää ja terveellistä ympäristöä voidaan suunnitella jopa rakennusjätteestä.

Viime vuosikymmenten rakennusmateriaalit ovat osoittautuneet kierrätyksen kannalta vaikeiksi, lähes mahdottomiksi. Onko ongelmaan ratkaisua?

– Tilanne on sama kaikissa Pohjoismaissa. 1960- ja 1970-luvuilla ei tiedetty tuolloisten rakennusmateriaalien ongelmia ja vaaroja. Mielestäni on aivan liian helppoa purkaa ongelmarakennukset. On oltava mahdollisuus valita.

Rakennusmateriaalit ja rakennusosat ovat todellinen resurssi, jota ei voi sivuuttaa. Rakenteisiin sitoutunut hiilidioksidi voidaan osittain hyödyntää silloinkin, kun poistetaan myrkkyjä sisältävät materiaalit ja hyödynnetään jäljelle jääneet, käyttökelpoiset materiaalit. Toisissa kohteissa ratkaisu on kohteen transformointi, toisissa taas materiaalien kierrättäminen uudiskohteissa. Molemmista on hyviä esimerkkejä.

Suomessa sisäilmaongelmat ja suuret korjauskustannukset ovat alkaneet sanella talojen kohtalon: halpoja korjausmenetelmiä ei ole, joten purkamista ja uuden rakentamista pidetään järkevänä.

– Purkaminen on tosiaankin liian yksinkertaista verrattuna materiaalien ja rakennusosien kierrättämiseen. On tärkeää kyseenalaistaa perinteisiä ajattelu- ja toimintatapoja. Olemassa olevissa, käytöstä poistuneissa rakennuksissa on paljon mahdollisuuksia. Lopputuloskin on usein kiinnostavampi kuin uusi. Vanhoilla rakennuksilla ja paikoilla on historia ja tarina kerrottavanaan. Rakennusten transformointi on lisä rakennuksen identiteetille, uusi tarina.

Mikä on arkkitehtien rooli rakentamisen kiertotaloudessa?

– Kiertotalous tarvitsee arkkitehtien luovuutta ja ymmärrystä materiaalien ominaisuuksista ja kierrätysmahdollisuuksista. Mutta myös arkkitehtien on muutettava lähestymistapaansa: liian usein arkkitehdit rakastuvat ideoihinsa, eikä materiaalin ja rakenteen merkitystä ajatella ennen kuin suunnittelu on jo edennyt pitkälle. Suunnittelun lähtökohtana pitäisi olla olemassa olevien resurssien kartoittaminen, materiaalien alkuperän tunteminen ja kierrättäminen.

Menestyminen alalla vaatii asenteiden muuttamista ja yhteistyötä. Rakentamisen eri alojen ja osaamisen siiloutumisen on loputtava. Kierrättäminen vaatii jokaisen rakentamisen osatekijän huomioimista. Taistelu paremmasta tulevaisuudesta käydään kaikilla kentillä, eikä vastuu ole yksin suunnittelijoiden.

Tähän asti tulevaisuudenkuva rakennuksista on perustunut pitkälti teknologisiin innovaatioihin, uusiin materiaaleihin.

– Teknologiaa tarvitaan, mutta asioista ei pitäisi tehdä liian monimutkaisia. Yllättävää on, että rakennussektori on toiseksi vähiten digitalisoitu teollisuudenala.

Oma vaikeutensa on tuotteiden laadun ja alkuperän varmistaminen: markkinat edellyttävät tuotteiden sertifiointia.

LENDAGER GROUP

KUVAT: MIKKEL STRANGE

> Ihminen on aina oppinut enemmän kokeilemalla kuin järkeilemällä.

Se myös tekee tuotteesta uskottavan. Kierrätysmateriaalien sertifiointi on hankalaa, puhumattakaan tuotteiden tunnistamisesta valmiissa rakennuksessa. Digitalisointi voisi tarjota tähän ratkaisun. Materiaalien myöhempi tunnistaminen ja kierrättäminen helpottuisivat.

Liian monimutkaiset tuotteet vievät uskottavuutta. Meidän pitäisi kuunnella markkinoita ja tehdä asiat ymmärrettäviksi ja yksinkertaisiksi.

Ennen rakentaminen oli paikallista, osaaminen pohjautui paikalliseen perinteeseen ja materiaalit saatiin läheltä. Eikö kiertotalous nojaa pitkälti samoihin lähtökohtiin?

– Kiertotalouden ratkaisut perustuvat paikallisiin oloihin ja resursseihin. Rakentaminen on aina aikaan ja paikkaan sitoutunutta.

Lendagerilla emme edes ajattele kierrättävämme. Materiaalien valinta siten, että niitä voidaan hyödyntää myös rakennuksen elinkaaren päätyttyä, on vakiintunut toimintatapamme. Itse asiassa kysymys on resurssiviisaudesta. Kun resurssit ovat niukat, ihmisten on pakko löytää uusia tapoja selviytyä. Esimerkiksi sota-aikana materiaalipulasta selvittiin kierrättämällä ja kehittämällä korvaavia ratkaisuja.

Rakentamisessa ongelmat ovat konkreettisia. Yksinkertaistettunahan kyse on rakennusosien tai materiaalin siirtämisestä uuteen rakennukseen. Ratkaisujen löytäminen vaatii kuitenkin ennakkoluulottomuutta, rohkeutta ja joskus myös epäonnistumisia.

Esimerkiksi tiilien kierrättäminen vaikutti aluksi lähes mahdottomalta, koska nykyaikaisissa muurauksissa saumalaasti on kovempaa kuin itse tiili. Asiantuntijoidenkin näkemys oli kielteinen. Yrityksen ja erehdyksen kautta onnistuimme kehittämään vanhoista muurauksista teknisesti, taloudellisesti ja esteettisesti onnistuneen seinärakenteen. Edellytys tuotteen hyödyntämiselle oli tietysti tuotantoprosessin ja kuljetuskustannusten kilpailukelpoisuus.

Lapsenomainen ennakkoluulottomuus, innostus ja uteliaisuus ovat selvästi voimavaranne.

– Joskus naiivin optimistisetkin ideat johtavat onnistumiseen. Tarvitaan avointa mieltä, uskoa ja rohkeutta. Ihminen on aina oppinut enemmän kokeilemalla kuin järkeilemällä. Liika optimointi, pohdiskelu ja epäonnistumisen pelko ovat este kehitykselle. Jos työ aloitetaan sukeltamalla lakipykäliin, se muuttuu liian monimutkaiseksi.

KUKA?

- Maya Lauridsen Færch, syntynyt 1987.
- Opiskellut mm. Roskilden ja Harvardin yliopistoissa.
- Johtaja, Lendager TCW. Konsultoi ja edistää mm. rakennusteollisuutta siirtymisessä kiertotalouteen.
- Työskennellyt aikaisemmin mm. Tanskan Punaisessa Ristissä liiketoiminta- ja säätiöpäällikkönä.
- Kansainvälisen perheyritysten järjestön, Family Business Networkin, hallituksen jäsen.
- Haluaa vaikuttaa maailman tilaan positiivisesti edistämällä kestävää kehitystä osana liiketoimintaa.

Lendager Group on **Anders Lendagerin** perustama kiertotalouden, tulevaisuuden kaupunkien ja talojen sekä alan liiketoiminnan edistäjä ja edelläkävijä.
Lisätietoa: lendager.com.

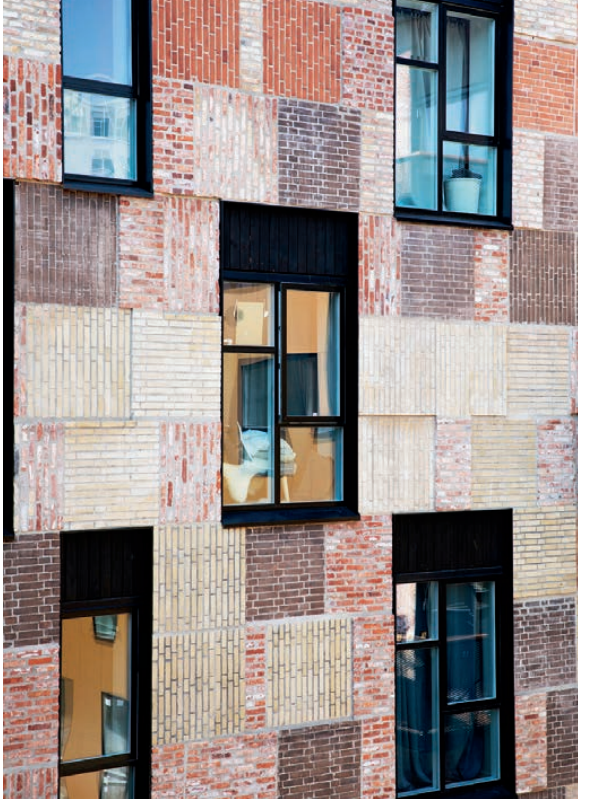

Tiilikierrätyskohde The Resource Rows, Etelä-Ørestad, Kööpenhamina.

Kerrotte avoimesti toimintatavastanne ja innovaatioistanne. Eikö alalla ole kilpailua?

– Kilpailua on ainakin paikallisesti. Yhä useammat toimijat ottavat huomioon kiertotalouden. Me haluamme innostaa ja rohkaista ihmisiä ja yrityksiä kehittämään alan liiketoimintaa, innovointia ja designia. Kilpailua tarvitaan hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. Mitä enemmän alalle saadaan toimijoita, sitä enemmän työllämme on vaikutusta.

Perinteisten liiketoimintamallien pitää muuttua. Uuden ajattelutavan tulee ulottua suunnittelusta teollisuuden prosesseihin asti. Siinä me osaamme auttaa.

Miltä kaupungit ja rakennettu ympäristö näyttävät 20 vuoden kuluttua?

– Tulevaisuudessa osaamme käyttää resursseja viisaasti. Rakentaminen perustuu resurssien kiertoon ja yksinkertaisiin, jopa helppoihin ja halpoihin suunnitteluratkaisuihin. Talot ja ympäristöt ovat kauniita ja siksi myös kestäviä. Kauniit ja toimivat rakennuksethan todistetusti säilyvät pitempään.

Tulevaisuudessa resurssioptimoinnin ansiosta talojen eri osien kierrättäminen on ennustettavaa. Koska tiedämme ikkunan elinkaaren, tiedämme myös ajankohdan, jolloin ikkuna vaihdetaan uuteen ja vanha ikkuna siirtyy uusille markkinoille. Taloja ei pureta, eivätkä ne toisaalta ole koskaan lopullisia vaan muutettavissa.

Mikä on saanut sinut kiinnostumaan vaikeista ja laajoista kysymyksistä?

– Työ Punaisessa Ristissä vaikeissa tilanteissa olevien ihmisten auttamiseksi herätti näkemään, miten ala voi hyödyntää bisnesajattelua. Haluan muuttaa toiminta- ja ajattelutapoja niin, että ihmiset ymmärtävät, minkälaisia vaikutuksia heidän toiminnallaan on. Investoidessaan esimerkiksi asuntoon ihminen voi saada paljon muutakin kuin kivan asunnon kivalta paikalta.

Olen huomannut, että rakennusalalla on kasvamassa halu muuttaa toimintatapoja. Muutos edellyttää kuitenkin kykyä oppia jakamaan osaamista ja tietoa.

Rakennuksissa olevien materiaalien pitää kiertää. On järjetöntä, että betoni on toiseksi käytetyin aine maapallolla veden jälkeen. Meidän on oltava rehellisiä ja myönnettävä tosiasiat. Vanhoihin rakennusosiin on sitoutunut hiilidioksidia. Olemassa olevien resurssien kierrättäminen on hiilidioksidipäästöjen suhteen parempi ratkaisu kuin uuden rakentaminen.

Miia Perkkiö

> On järjetöntä, että betoni on toiseksi käytetyin aine maapallolla veden jälkeen.

Kukkivia kattoterasseja ja kompensointia

Miten luonnon monimuotoisuus voitaisiin ottaa huomioon rakentamisessa ja rakennetussa ympäristössä? Tätä pohdittiin lokakuussa EKO-SAFAn seminaarissa Helsingin yliopiston Tiedekulmassa.

Luonnon monimuotoisuus eli lajien kirjo ja rikkaus köyhtyy huolestuttavaa vauhtia. Eliölajeja on nyt vähemmän ja harvemmassa kuin aiemmin. Syy luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen on ihmistoiminnan leviäminen ja luonnonympäristöjen muuttuminen. Ilmastonmuutos ajaa lajit ja ekosysteemit entistä ahtaammalle: ne eivät ehdi sopeutua muuttuviin olosuhteisiin. Tutkijat puhuvatkin jo kuudennesta sukupuuttoaallosta. Edellisessä kuolivat dinosaurukset.

Luonnon monimuotoisuuden säilymisen takaa riittävän runsas ja monipuolinen luonnonalueiden verkosto. Jyväskylän kaavoitusbiologi **Anne Laidan** mukaan ekologisen verkoston toimintaidea on periaatteessa yksinkertainen: turvataan eliöstölle tärkeät elinympäristöt eli niin kutsutut luonnon ydinalueet ja mahdollistetaan eliöstön liikkuminen ydinalueiden välillä ekologisia yhteyksiä pitkin.

> Viherkatot ja -seinät eivät ikipäivänä kompensoi oikeaa alkuperäistä luontoa. – Pia Kuusiniemi

Rantapuistossa asuinrakennus sijoitettiin rantaluontoa väistellen.

KUVIO OY

Lajit ovat kuitenkin erilaisia: osa tarvitsee alueiden fyysistä, osa toiminnallista kytkeytymistä. Lintujen on helppo lentää hyvältä alueelta toiselle, mutta maaeläinten liikkuminen paikasta toiseen on hankalaa urbaanissa ympäristössä, kasveista puhumattakaan. Liito-orava tarvitsee liikkumiseen latvuston. Siksi alueiden suunnittelussa on otettava huomioon eri lajien liikkumis- ja leviämismahdollisuudet. Mitä lähempänä kytkeytyvät alueet ovat toisiaan, sitä paremmin yhteys toimii.

Alueiden kytkeytyneisyyttä pitää mitata. Kaikkien lajien liikkeitä on mahdoton ennakoida, mutta tiettyjen avainlajien, kuten juuri liito-oravan, avulla voidaan päätellä viheryhteyksien toimivuutta. Helsingin yliopistossa on kehitetty avuksi Zonation-ohjelmisto, joka analysoi paikka- ja muun tiedon avulla kohteena olevan alueen ja priorisoi alueen eri osien arvon eli sen, minne suojelu kannattaa kohdentaa. Ohjelmaa käytetään tutkimuksissa ja kaavoituksen tukena jo kansainvälisesti.

Jyväskylässä on asetettu YK:n biodiversiteettipaneelin hengessä kunnianhimoinen tavoite: 17 prosenttia kaupungin metsäalasta suojellaan vuoteen 2020 mennessä. Rakentamiselle menetetty luonto voidaan myös kompensoida jossain muualla esimerkiksi ennallistamalla suo tai lisäämällä lahopuuta tietyn ajanjakson kuluessa.

Terveisiä Saksasta

Saksassa toimiva maisema-arkkitehti **Anneli Wilska** kertoi sikäläisistä käytännöistä. Saksassa kaava-alueella rakennuslaki ja kaava-alueen ulkopuolella luonnonsuojelulaki velvoittavat hankkeen toteuttajan kompensoimaan rakentamisen kielteisiä vaikutuksia luontoon. Kompensointiin käytetään korvaavia ja tasapainottavia toimenpiteitä.

Kaupungeissa toimenpiteitä ovat esimerkiksi tontille istutettavat puut, viherseinät ja -katot sekä vettä läpäisevän maanpinnan säästäminen mahdollisimman laajasti. Jo rakennettuja alueita voidaan vaatia ”palautettavaksi” luonnontilaan, tai ne voidaan rakentaa luonnon monimuotoisuutta paremmin huomioon ottaviksi.

Kompensointia voidaan tehdä tietyin edellytyksin myös kokonaan toisella alueella tai osallistumalla luonnonsuojeluhankkeen tai luonnontilaa parantavan rakennushankkeen rahoitukseen.

Katoille viljelypaikkoja ja kasvihuone

Maisema-arkkitehti **Pia Kuusiniemi** esitteli kaksi LOCI maisema-arkkitehtien Helsinkiin suunnittelemaa kohdetta. Helsingin kaupungin asuntojen järjestämässä kutsukilpailussa Arkkitehtuuritoimisto B&M ja LOCI sijoittivat Helsingin Asumisoikeus Oy Rantapuiston mahdollisimman kauaksi Vantaanjoesta, jotta arvokas rantakasvillisuus ja maisemakokonaisuus säilyisivät. Samalla tulvariski sekä stabilointitarve ja siitä koituva hiilijalanjälki pienenivät. Piha-alueilla on käytetty vettä läpäiseviä rakenteita ja vältetty mikromuoveja. Tulvahuippuina vesi saattaa nousta lähelle pihatasoa ja asukkaat voivat seurata veden virtaa laiturimaisilta oleskelupaikoilta.

Vihreistä vihreimmän kattoterasseilla kasvaa niitty- ja ketokasveja.

Vihreistä vihrein -hanke on puolestaan toteutettu Jätkäsaareen entiselle satama-alueelle, jossa luontoa ei juurikaan ole jäljellä. Korttelin viherkatot ja -seinät rikastuttavat paikallista luonnon monimuotoisuutta. Pihalla ja kattoterasseilla on ketokasvillisuutta. Katoilla on myös viljelypaikkoja ja kasvihuone. Helsingin yliopisto tutkii ja seuraa kohteen kasvillisuutta, ja hanke tarjoaa aikanaan arvokasta tietoa siitä, kuinka luonnon monimuotoisuutta voidaan tukea ja lisätä kaupunkiympäristössä. Kohteen rakennussuunnittelu on arkkitehti **Pia Ilosen**.

Kuusiniemi muistutti lopuksi, etteivät viherkatot ja -seinät ikipäivänä kompensoi oikeaa alkuperäistä luontoa. Kaupungeissa, joissa luontoa ei ennestään ole, kaupunkivihreä kuitenkin lisää luonnon monimuotoisuutta. Puut eivät Kuusiniemen kokemusten mukaan katoilla välttämättä menesty, mutta muuten hän kannusti säästämään niitä ja istuttamaan niitä lisää.

Pekka Hänninen

Esimerkki kehittämisperiaatteista kuntakaavan osa-alueella, joka edellyttää suoraan rakentamista ohjaavaa suunnittelua

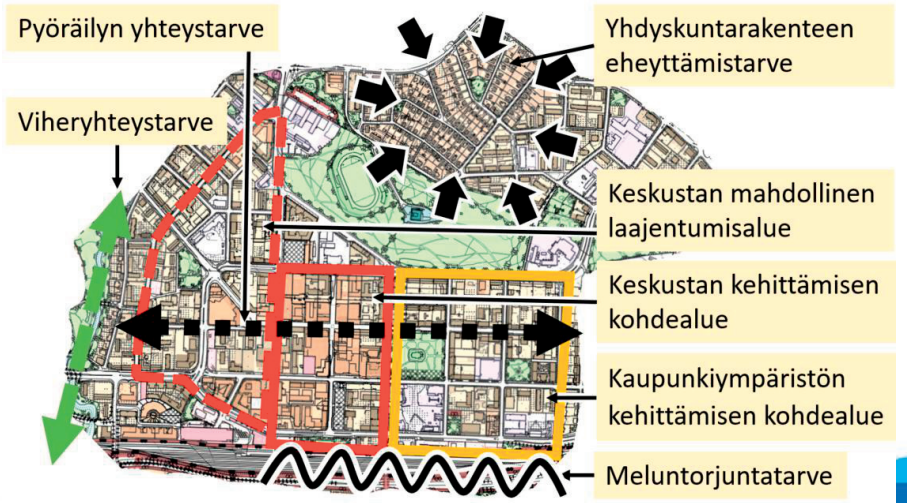

Keskellä kohtalokasta muutosta

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen yhteydessä pitäisi keskustella siitä, mitä haluamme tulevaisuuden yhteiskunnalta – ja mitä sen eteen voidaan nyt tehdä.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen ensimmäiset pykäläluonnokset olivat loka-marraskuussa yleisesti kommentoitavissa. Valmiina on vasta kaavoitusta koskevat osiot, eikä kokonaisuutta ole vielä helppo hahmottaa.

Lakimuutos tulee poikimaan muutoksia kymmeniin muihin lakeihin. Se koskettaa elinkeinoelämää, kunnallista demokratiaa ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Muutos ei siis koske pelkästään sitä, millainen kaavaprosessi on ja mitä kaavoittaja suunnittelee.

Alueidenkäytön uudistuksessa keskeisiä tavoitteita on edistää digitalisaatiota ja sujuvoittaa kaavoitusta. Suunnittelun sisältö ja sisältövaatimukset eivät juuri muutu, mutta kaavoituksen tehtävät ja selvitystarpeet kasvavat edelleen. Ehdotuksessa ilmastokysymykset nousevat ensisijaisiksi. Tämä on suuri sisällöllinen muutos.

Keskeinen muutos esitetyssä kaavoitusjärjestelmässä on maakuntakaavan lisäksi tuleva uusi kaupunkiseutukaava sekä yleiskaavan ja asemakaavan yhdistäminen yhdeksi kuntakaavaksi. Jos pohdittu rakennusluvan jakaminen sijoitusluvaksi ja tekniseksi rakennusluvaksi toteutuu, nykyisten neljän tason sijaan olisikin viisi suunnittelutasoa. Vastaavia muutoksia on tehty Euroopassa.

Yksi kuntakaava perustuu digitalisuuteen, joka mahdollistaa aineistojen yhdistämisen, päällekkäisyyden ja skaalautuvuuden. Digitaaliseen maankäytön suunnitteluun siirtyminen on valtava järjestelmämuutos. Hankkeeseen on ympäristöministeriön budjetissa esitetty 15 miljoonaa euroa, ja hanke alkaisi vuonna 2020. (Vertailun vuoksi Vantaan kaupungilta kuluu yli 13 miljoonaa euroa MATTI-järjestelmän suunnitteluun ja käyttöönottoon kuuden vuoden aikana.)

Valinnat muovaavat yhteiskuntaa

Kaavoitusta voidaan hyvin tehdä uusissa muodoissa ja järjestelmissä ja digitaalisesti – ongelma ei ole muutoskyky. Ongelma on se, että tässä MRL:n uudistushankkeessa ei ole hahmotettu maankäytön toimintaympäristöä eikä haettu toivottua suuntaa. Onko haaste vielä liian suuri kaikille kunnille? Pitäisikö odottaa tuloksia nyt vireillä olevista hankkeista ja tunnistaa ajattelutavan muutoksia? Suunnitellaanko kymmenen vuoden kuluttua maankäyttöä edelleen samalla tavalla kuin nyt? Tuoko uusi saatavilla oleva tieto uusia suunnittelutehtäviä?

Kunnissa tehdään määrällisesti paljon suunnittelua. Kunnan suunnittelutasojen vähentäminen voi olla etu pienille ja keskisuurille kunnille, mutta isossa kunnassa yleiskaava on tärkeä päätöksenteon ja suunnittelun taso. On epäselvää, mitä yksi kuntakaavataso tarkoittaa. Suunnitellaanko kaikkia tasoja alhaalta ylös kerralla, vai olisiko olemassa jokin yleinen taso, josta lähdettäisiin skaalautumaan tarkempaan suunnitteluun?

Kun digitaalisen aineiston saatavuus ja lukutaito paranevat, uudenlaista kuntakaavaa opitaan varmasti käyttämään. Tällä hetkellä näyttää kuitenkin siltä, että kunnan kaavatasojen yhdistäminen tuottaisi työlästä ja ennakoimatonta valmistelua, sekavaa päätöksentekoa ja osallistumista. Suunnittelijana olen erityisen huolissani siitä, tukeeko uusi järjestelmä kokonaisuuden hallintaa.

Aikoinaan valitsimme henkilöauton keskeiseksi liikkumisen välineeksi, mikä vaikutti Suomen kaupungistumiseen, lähiörakentamiseen, keskustojen muotoutumiseen, elämäntapaan, sosiaalisiin rakenteisiin, jopa ihmisen itsearvostukseen ja haaveisiin. Henkilöautoilu mahdollisti kesämökit järvien rannoilla, suuret kauppakeskukset ja pitkät työmatkat. Se vaikutti varallisuuteen ja luonnontilaan. Tänään elämme tämän valinnan muovaamassa yhteiskunnassa, alue- ja kaupunkirakenteessa.

Nyt olemme keskellä muutosta, jolla on suuri vaikutus tulevaisuuteen. On ajateltava uudella tavalla ja muututtava. Jotta onnistumme, meidän pitäisi keskustella paljon enemmän siitä, minkälaiseksi haluamme tulevaisuuden yhteiskunnan. Meidän pitää tarkastella kriittisesti jatkuvaan kasvuun perustuvaa ajattelutapaa.

Vasta tämän keskustelun jälkeen meidän tulee miettiä lähtökohdat tulevaisuuden maankäytön suunnittelujärjestelmän ratkaisulle.

Tarja Laine
Vantaan kaupunkisuunnittelujohtaja

> Suunnitellaanko kymmenen vuoden kuluttua maankäyttöä edelleen samalla tavalla kuin nyt?

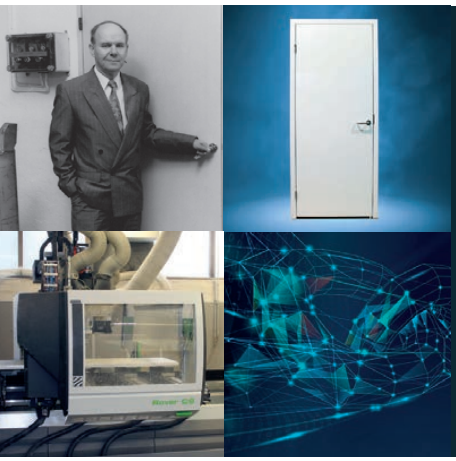

KESTÄVÄÄ OVIEN VALMISTUSTA
– eilen, tänään, huomenna

LAMI-ovet kestävät käytössä vuosikymmeniä. Jopa ensimmäinen koskaan, 1966 valmistettu LAMI-ovi on edelleen käytössä tänäkin päivänä.

Tutustu erikoisoviimme ja ympäristöpolitiikkaamme:
WWW.LAMIDOORS.COM

50 YEARS 1966-2016
GRP - DOORS
LAMI®

MUOVILAMI OY – Hygieenisiä LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla

KUVAT: NATIONAL MUSEUM OF IRELAND, EILEEN GRAY ARCHIVE

E.1027:n ulkonäkymä ja kierreportaiden lasidetaljeja.

Kokonais-taideteos modernismin alttarilla

Kirja kuvaa E.1027-huvilan kiinnostavan tarinan, joka linkittyy muun muassa naisarkkitehtien arvostukseen.

Toisinaan kirjan toteuttaminen kestää kauan. Kun brittiarkkitehti **Rosamund Diamond** vuonna 1985 esitti hankkeen, jolla dokumentoitaisiin irlantilaisen modernistiarkkitehti **Eileen Grayn** suunnittelema eteläranskalainen rantahuvila E.1027 (1926–1927), hän tuskin osasi kuvitella, että lopputulos syntyisi vuosina 2015–2017 teksasilaisten arkkitehtuurin opiskelijoiden seminaarien ja harjoitustyön yhteydessä. Idea johti myös hienoon näyttelyyn, perusteelliseen ja laajaan tutkimustyöhön sekä upeaan arkkitehtuurimonografiaan.

Varakkaasta suvusta lähtöisin ollut, taloudellisesti riippumaton Eileen Gray (1878–1976) suunnitteli virallisesti E.1027:n yhdessä rakastajansa, arkkitehti **Jean Badovicin** (alun perin Badoviso, 1893–1956) kanssa. Käytännössä talo on kokonaan Grayn aikaansaannos – kokonaistaideteos, joka rohkeasti yhdisti arkkitehtuurin modernin suuntauksen ylellisen elämäntyylin kanssa.

Rakennus oli valmistuttuaan täydellinen yhdistelmä uutta valkoista arkkitehtuuria, hienostuneita väripintoja ja kalliita isoja ja pieniä yksityiskohtia. Rakennuksessa käytettiin myös joitain Badovicin patentoimia rakennusosia. Badovici julkaisi talon *L'Architecture Vivante* -lehdessään vuonna 1929, mutta sen jälkeen se "unohtui" maailman arkkitehtuurin listoilta pitkäksi aikaa.

Talon kryptinen nimi E.1027 viittaa E-kirjaimella Eileeniin, numero 10 on aakkosten kymmenes kirjain J (Jean), 2 vastaa kirjainta B (Badovici) ja 7 G:tä (Gray). Rakennus oli aluksi irti ympäristöstään, sinne ei johtanut kunnollista tietä, ja se sijaitsi kivikossa noin 60 metriä merenpinnan yläpuolella. Toisaalta rautatieasema oli lähistöllä ja uimakelpoinen ranta käytännössä vieressä.

Le Corbusierin terrorisoima

Talon valmistuttua Gray vieraantui vähitellen Badovicista eikä käyttänyt rakennusta, mutta siitä kiinnostui sen arkkitehtuuri-ideologian isä, **Le Corbusier**. Badovici antoi Corbusierille luvan käyttää rakennusta ja maalata sen sisäosiin muraaleja kolmeen otteeseen 1930-luvun lopulla. Muraalit eivät olleet hyvä idea. Taiteilija otti oikeudekseen vedellä niitä lähes joka seinälle, kaikkiaan yhdeksän tai kymmenen kappaletta – niille seinille, joiden hän itse vähättelevästi ja provokatiivisesti totesi olevan "värittömimmät ja merkityksettömimmät".

Corbusier piti maalauksiaan talon arkkitehtuuria arvokkaampina ja paikkaili niitä vielä toisen maailmansodan jäl-

keen; seitsemän on edelleen talon seinillä. Corbusierin vähättelevä asenne ei tietenkään miellyttänyt Eileen Grayta. Jos vertaa Grayn tilojen hienostunutta De Stiel -henkistä väripintasommitelmaa lähes joka nurkkaan ilmestyneisiin, koko seinän kokoisiin, sinänsä taiteellisesti hienoihin maalauksiin, voi ymmärtää alkuperäisen suunnittelijan ahdistuksen.

1950-luvulla Corbusier rakensi naapuritontin omistajalle rakennuksen aivan E.1027:n viereen – näin rakennuksen itsenäinen asema maisemassa rikottiin. Viimeinen niitti oli, kun Corbusier suunnitteli ja toteutti kuuluisan minimalistisen pikku "Cabanoninsa" rantaan aivan Grayn talon edustalle.

Badovicin kuoleman jälkeen vuonna 1960 talo myytiin Corbusierin painostuksesta sveitsiläiselle tuttavalle, **Marie-Louise Schelbertille**. Corbusier sai sydänkohtauksen ja kuoli uidessaan meressä Cabanonin edustalla vuonna 1965. Pian tämän jälkeen myös Schelbert kuoli ja E.1027 siirtyi testamentilla lääkärikeinottelijalle, joka estelyistä huolimatta myi suuren osan rakennuksen alkuperäisestä kalustuksesta. Talo pääsi vähitellen huonoon kuntoon, sitä vandalisoitiin, ja vasta vuonna 1998 se voitiin ostaa (omistajan murhan vuonna 1996 jälkeen) kunnan omistukseen. Rakennus kunnostettiin, ja nykyisin se on avoin arkkitehtuurikohde.

Vaikuttava lopputulos

Jo pelkkä rakennuksen elämäntarina – ja sen omalaatuiset yhteydet yhteen 1900-luvun keskeisimmistä arkkitehdeista – on riittävän kiehtova yhden kirjan aiheeksi. Kun tarinaan yhdistetään valokuvia rakennusaikana ja vasta valmistuneena, uusia valokuvia, alkuperäisten piirustusten mukaiset uudet työ- ja detaljipiirrokset, vertailevat digitaaliset mittaukset alkuperäisiin työpiirustuksiin sekä useita asiaa valottavia artikkeleita ja toimittajaksi otetaan Saksan arkkitehtuurimuseon entinen johtaja, nykyinen Texasin yliopiston professori **Wilfried Wang**, niin maistuva keitos on valmis.

Pidän syntynyttä rakennusmonografiaa rakenteeltaan ja toteutukseltaan yhtenä parhaista. Kirja osoittaa jälleen kerran, että painettu tuote on edelleen erinomainen tapa esitellä arkkitehtuuria.

Eileen Gray oli tietenkin paljon muutakin kuin yhden rakennuksen suunnitellut arkkitehti. Vastikään kuollut saksalaissyntyinen elokuvaohjaaja **Peter Adam** kertoo kahdessa artikkelissaan koskettavasti, kuinka hänen ja kaksi kertaa vanhemman Grayn ystävyys syntyi ja kehittyi. Adam kuvailee kiinnostavalla tavalla ystäväänsä ja tämän liki satavuotista elämää sekä rakennuksen syntyä ja kolmen vahvan taiteilijan eroja.

Muut kirjoittajat ovat Rosamund Diamond, **Silvia Beretta**, Wilfried Wang, **Izabella Z. Dennis** ja **Rachel Stella**. Wangin opiskelijat ovat rekonstruoineet rakennuksen piirustuksia ja

osan kadonneista kalusteista. Keväällä 2019 Berliinissä Akademie der Künstessa oli esillä näyttelyinstallaatio, jossa esiteltiin uudelleen toteutettuja huonekaluja. Rakennukselle on avattu myös informatiiviset internetsivut.

Esa Laaksonen

Wilfried Wang (toim.): Eileen Gray: E.1027. O'Neil Ford Monograph 7. University of Texas 2017.

Katso myös:
Caroline Constant: Eileen Gray. Phaidon 2000.
Beatriz Colomina: Battle Lines: E.1027. Renessaince and Modern Studies 1/1996: Space and Gender.
Verkkosivut: capmoderne.com/fr/lieu/la-villa-e-1027.

E.1027:n kylpyhuoneen peili.

Victor Horta uudisti ja uudistui

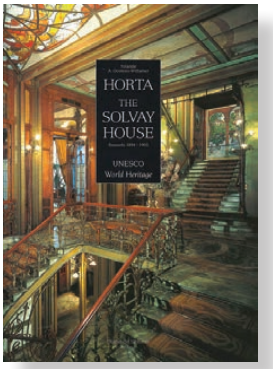

Arkkitehti, professori Victor Horta tunnetaan Belgian merkittävimpänä art nouveau -tyylisuunnan edustajana. Hän kehitti rakennuksissaan luonnonmukaisen ja kestävän rakentamisen periaatteita.

Pitkän uransa aikana **Victor Horta** (1861–1947) kävi läpi monia 1900-luvun arkkitehtuurin valtavirtoja. Samalla kun hän uudistui, hän oli myös itse innovaattori.

Hortan arkkitehtuurin lähtökohtana olivat käytännöllisyys ja elämän peruspilarit: ilma, valo ja tilallinen toimivuus. Ratkaisuja sanelivat luonto ja sen toiminta. Teräksen, lasin ja valuraudan halpeneminen innosti Hortaa, jonka tuotantoa leimaa myös toisto ja monistettavuus.

Ensimmäisen maailmansodan pakolaisvuodet Amerikassa (1915–1919) ja sosiaalinen murros, joka moninkertaisti ihmistyön hinnan, merkitsivät myös Hortan osalta käsityövaltaisen ideologian loppua. Hortaa kiinnosti standardisoitu pilvenpiirtäjäarkkitehtuuri. Uudistuminen ja siirtyminen kohti klassisismista ammennettuja ideoita pudotti hänet avantgarden eturivistä, ja katkeroitunut Horta tuhosi suuren osan arkistoaan.

KUVAT: OSWALD PAUWELS

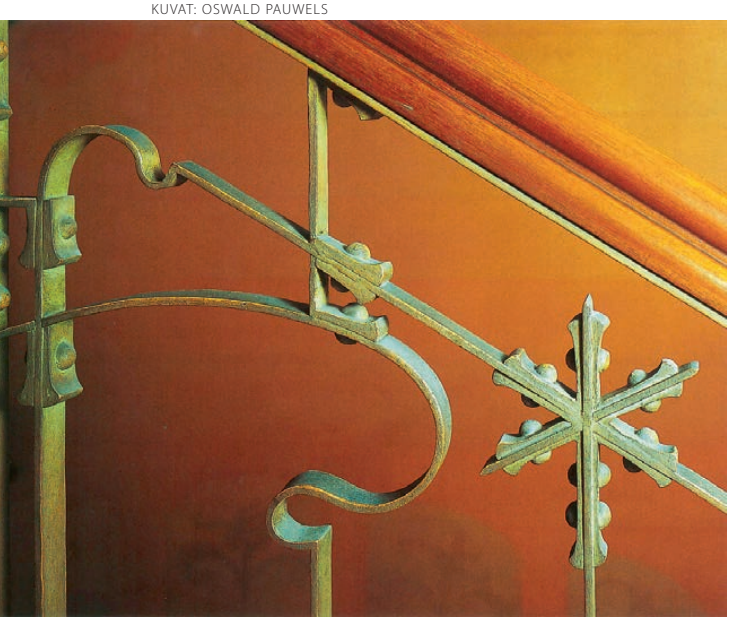

Ennen ensimmäistä maailmansotaa Horta oli vaurastunut suunnittelemalla porvaristolle ylellisiä yksityistaloja. Kuuluisin on Unescon maailmanperintölistalle kuuluva Hôtel Solvay. Vuonna 1903 Brysseliin valmistunut palatsi Solvayn teollisuusmagnaatille on edelleen yksityisomistuksessa. Rakennus oli jo purku-uhan alla, mutta vuonna 1958 sille löytyi lopulta ostaja.

Art nouveau ei vastannut 1950-luvun ilmapiiriä, ja monet niin Hortan kuin muiden art nouveau -arkkitehtien rakennukset Brysselissä olivat rapistuneet. Käännekohdaksi muodostui Hortan suunnitteleman työväentalon skandaalimainen purku vuonna 1965. Myös ainutlaatuinen Waucquezin tavaratalo säästyi täpärästi purkamiselta. Sittemmin tavaratalo remontoitiin värikkäiden vaiheiden jälkeen Belgian valtion sarjakuvakeskukseksi. Hankkeen onnistumista edesauttoi itse Tintin luoja **Hergé** (1907–1983).

Ilman hidas mutta jatkuva virtaus

Horta uudisti perinteisen yhden perheen kaupunkitalon tilaratkaisun keskeisellä ja katosta valoa saavalla edustusportaikolla. Huoneet ryhmittyivät ja avautuivat jatkumona pääportaan kummallekin puolelle. Varsinkin oleskelutilojen portaisiin rajautuvissa seinissä Horta käytti usein lasia, mikä voimisti valon läpivirtaamisen vaikutelmaa. Kadulle avattiin nykymittapuunkin mukaan suuria ikkunoita.

Erityisen kiinnostunut Horta oli ilmanvaihdosta ja lämmityksestä. Hän halusi kytkeä lämmityksen, ilmanvaihdon ja tilaratkaisun kokonaisuudeksi, jossa luonnollinen ja miellyttävä sisäilmasto toteutui kaikissa olosuhteissa, olivatpa ikkunat ja ovet auki tai kiinni. Tärkeää oli järjestelmän äänettömyys.

Hôtel Solvayssa lapsuutensa ja nuoruutensa asunut **Yolande A. Oostens-Wittamer**, jonka vanhemmat ostivat Solvayn talon vuonna 1958, kertoo Victor Hortasta ja Hôtel Solvaysta kirjoittamassaan kirjassa, kuinka hän Solvayssa tunsi olonsa päivän päätteeksi aina energiseksi. Selityksenä on hänen mukaansa paitsi rakennuksen kauneus myös sen rakennusfysikaalisesti luonnonmukainen toimivuus.

Hortan ilmanvaihtoteoria ja -käytäntö lähti ilman hitaasta mutta jatkuvasta luonnollisesta virtauksesta eikä niinkään vaihtuvan ilman määrän maksimoinnista. Ilma otettiin sisään pääosin puutarhan puolelta. Kylmänä vuodenaikana ilma kulki höyrylämmitteisten radiaattorien kautta, jolloin siitä tuli sopivan lämpöistä eikä vedon tunnetta syntynyt.

Hortan siirtyminen art nouveaun ja art decon kautta klassistis- ja brutalistishenkiseen monumentaaliarkkitehtuuriin voimistui 1920-luvulta eteenpäin. Hienostuneiden ja herkkien yksityiskohtien tilalle tuli jykevyyttä ja robustisuutta. Viime vuosina Hortan myöhäiskauden arkkitehtuuria on ryhdytty arvostamaan. Muun muassa Brysselin päärautatieasema (valmistui Hortan kuoleman jälkeen vuonna 1952 **Maxim Brunfautin** toimesta) ja taidemuseo (BOZAR, 1929) sisältävät nekin tarkkaan mietittyjä ja toteutettuja ratkaisuja, jotka ovat kestäneet aikaa.

Lauri Jääskeläinen

Yolande A. Oostens-Wittamer: Horta. The Solvay House. Paris 2005.

> Hortan arkkitehtuurin lähtökohtana olivat käytännöllisyys ja elämän peruspilarit: ilma, valo ja tilallinen toimivuus.

JYRKI SINKKILÄ, AAPO PIHKALA, EMILIA WECKMAN

MAISEMAN TEKIJÄT

– Näkökulmia maisema-arkkitehtuuriin

ovh. 40 € • 280 s. • sidottu
www.aaltoartsbooks.fi

Maiseman tekijät on kunnianosoitus maisema-arkkitehdeille.
Kirja esittelee, miten kestävät, toimivat ja kauniit maisemat syntyvät.

Aalto ARTS Books

Sankarimyytin verhon raotus

Keskeisin mutta mystifioiduin osa suunnittelijan työtä on muodonanto – kohdistuipa se kaupunkiin, taloon tai esineeseen. **Alvar Aalto** kuvaili omaa työskentelyään klassikkoesseessään *Taimen ja tunturipuro* (1948): Ensin hän setvi suunnittelun osatekijöiden monimutkaista ”probleemisikermää” ja syövytti työpöydällä olevan projektin atmosfäärin alitajuntaansa. Sitten hän etsi arkkitehtonista pääideaa abstraktia taidetta muistuttavalla vaistonvaraisella vapaalla piirtämisellä.

> Onhan hyvä, että tuoli näyttää keveältä, jos se sitä on.
> – Päivi Mikola

Jotakin tämänsuuntaista, hankkeen reunaehtojen tutkimisen ja luonnostelun välillä vuorottelevaa hapuilua, muotokieltä askel askeleelta iteroivaa toimintamallia noudattavat monet nykysuunnittelijatkin.

Arkkitehti, sisustusarkkitehti, muotoilija **Päivi Mikola** näyttää edustavan suunnittelijatyyppiä, joka lähestyy suunnittelua paljon avoimemmin, sosiaalisemmin ja konkreettisemmin. Hänen suunnittelijapuheenvuoronsa, kirja *Kauneus, järki ja tunteet* haluaa jakaa huonekalujen ja esineiden syntyhistoriat kollektiivisen tietoisuuden hyväksi.

Ilman subjektiivisia kertomuksia ja esimerkkejä muotoilijan työstä on mahdotonta hahmottaa, mikä osuus suunnittelijan työssä on intuitiolla ja mikä vaikkapa suunnittelijan omalla egolla, kaupallisilla paineilla, materiaalin vaatimuksilla tai perätti sattumalla. Mikola puhuu muotoilusta jalostamisena: harvoin suunnittelutyön kohteena on jotakin täysin uutta ja ennestään

Colmion Kalani-riippumatto.

PÄIVI MIKOLA

tuntematonta. ”Esineet kasvavat traditiosta, opitun tiedon, kulttuurin ja käytännön soveltamisesta”, Mikola kirjoittaa.

Muotoilu on Mikolalle myös materiaalin ymmärtämistä, karsimista, näkemistä, viestimistä, merkityksellistämistä ja sieluttamista. Idea jalostuu lopputuotteeksi vaihe vaiheelta: kokeilemalla, kuulostelemalla, mallintamalla, testaamalla prototyyppiä ja reagoimalla toiminnallisiin tai tuotannollisiin muutosvaatimuksiin.

Kuuden E:n kimara

Kauneus, järki ja tunteet kuvailee muotoilua metaforisena shakkina kuuden E:n kanssa, joista viisi on peräisin Mikolan opettajalta, anonyymin muotoilun ihannetta korostaneelta **Kaj Franckilta** (1911–1989). Ekologia, ergonomia, ekonomia, estetiikka ja etiikka ovat Mikolan työssä saaneet rinnalleen vielä egon, jolla Mikola tarkoittaa tuotteen omaa sielua. Onnistuneessa tuotteessa kaikki E:t ovat mukana ja tasapainossa. Mikolan eloisat kertomukset omien tuotteidensa syntyprosesseista antavat sekä maan- että ihmisläheistä vastapainoa suunnittelua verhoavalle sankarimyytille.

Kirja vakuuttaa lukijan siitä, että muotoilijan työ edellyttää sattuman hyväksymistä ja tuntemista kaikin aistein. Mikola kirjoittaa aistien monimerkityksellisyydestä viittaamalla englannin kielen *sense*-sanaan: se tarkoittaa ”aistia, tunnetta, järkeä, mielekkyyttä, kykyä, tarkoitusta, lahjaa, vaistoa, lahjakkuutta – tolkkua ja holttia”.

Mikola painottaa suunnitteluun liittyvän oivaltamisen moniaistisuutta: ”Esinesuunnittelussa tulee olla mukana tämä kokonaisvaltainen aistittavuus. Ei koskaan ole kysymys vain siitä, miltä joku näyttää, vaikka sen on toki näytettävä siltä, miltä myös tuntuu. Onhan hyvä, että tuoli näyttää keveältä, jos se sitä on, vai tulisiko sen olla raskas – silloin sen on myös siltä näytettävä.”

Mikola siteeraa kuin ohimennen Edo-kauden teemestari **Katagiri Sekishua**: ”Liiallinen hienous ja prameus tekevät lopputuloksesta halvan ja pöyhkeilevän, liika karuus sen sijaan ilmentää köyhyyttä ja surkeutta. Kun jokin esine on luonnollinen, ylellisyys ja vaatimattomuus ovat harmoniassa ja lopputulos on seesteinen ja tasapainoinen. Siinä ei ole mitään ylimääräistä ei varta vasten tehtyä.”

Juuri tällainen on *Kauneus, järki ja tunteet* -kirja. **Ilpo Okkosen** upeat tuote- ja miljöökuvat herättävät lukijan nälän Mikolan muotoilumaailman käsinkosketeltavalle toimivuudelle, aistilliselle myötätunnolle ja luovuudelle.

Anni Vartola

Päivi Mikola & Ilpo Okkonen: Kauneus, järki ja tunteet. Omakustanne 2019.

ILPO OKKONEN

Woodpecker-keinutuoli.

KUKA?

- Päivi Mikola, syntynyt 1949 Helsingissä.
- Arkkitehti (Teknillinen korkeakoulu 1977) ja sisustusarkkitehti SIO (Taideteollinen oppilaitos 1972).
- Tunnetuimpia muotoilutuotteita Colmio-tuoteperheen Woodpecker-keinutuoli ja Grasshopper-lepotuoli sekä Kalani-riippumatto.
- Töitä lukuisissa julkisissa ja yksityisissä kokoelmissa; useita yksityis- ja yhteisnäyttelyitä; opettanut muotoilua ja sisustussuunnittelua mm. Oulun yliopiston arkkitehtuurin laitoksella sekä Oulun käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa.
- Useita tunnustuspalkintoja, mm. Sisustusarkkitehdit SIOn muotoilupalkinto, Oulun läänin muotoilupalkinto ja Oulun taidepalkinto.
- Asuu ja työskentelee nykyisin Porvoossa; oma suunnittelutoimisto Colmio Oy ja näyttelytila Galleria Colmio.

KUVAT: TARJA NURMI

Innostava infoähky

Kööpenhaminassa on 12.1.2020 saakka esillä tanskalaistoimisto BIGin räväkkä ja yltäkylläinen näyttely.

Tanskan arkkitehtuuri- ja muotoilukeskus DAC sijaitsee Kööpenhaminassa uudessa BLOX-nimisessä rakennuskompleksissa, joka on vihdoin saanut edustalleen sulavalinjaisen kevyen liikenteen sillan. Syksyn ja alkuvuoden päänäyttely *FORMGIVING* esittelee Bjarke Ingels Groupin eli BIGin suunnitelmia ja toteutuneita rakennuksia.

Viimeksi **Bjarke Ingelsin** toimiston näyttely oli keskuksen entisissä tiloissa noin kymmenen vuotta sitten, joten esiteltävää on ehtinyt tulla melkoinen määrä lisää. Keskeisessä näyttelysalissa voikin tulla jopa infoähky. Mukana on projekteja, rakenteilla olevia kohteita ja valmiita rakennuksia sekä ideoita tuleviksi. Pienoismallejakin on runsaasti, ja useista töistä on esillä myös kansioita piirustuksineen. Tietenkin mukana on videomateriaalia – sekä tietokoneanimaatioita että haastatteluja. Monissa filminpätkissä vilahtelee Ingels itse.

Näyttelyn eri projektit ja rakennukset on aseteltu lattialle maalattujen eriväristen puhekuplamaisten kenttien päälle teemoittain: *Productize*, *Bond*, *Grow*, *Marry*, *Adapt*, *Respond*, *Host*, *Lift*, *Show* ja *Pool*.

Kenties enemmänkin ajatuspaja

Vuonna 2005 perustettu Bjarke Ingels Group kertoo ”antavansa lahjoja” ja luovansa värikkäämpää ja iloisempaa maailmaa. Jotkut kutsuvatkin toimistoa enemmänkin ajatuspajaksi kuin mahdollisimman korkeatasoista arkkitehtuuria tuottavaksi toimistoksi. Näyttelyssä huomio kiinnittyy muun muassa New Yorkin tulvapulmiin pureutuvaan suunnitelmaan ja erikoisen hahmoiseen sisäpiha-pilvenpiirtäjään osoitteessa VIA 57.

Näyttelyn runsaan valikoiman keskellä toivoisi tietoa siitä, onko esitelty työ vasta suunnitteluvaiheessa oleva hanke tai ehdotus, joka on jäänyt niin sanotuksi paperitiikeriksi, vai kokonaan valmis paikka tai rakennus. Tämä jää töiden, pienoismallien ja kuvien muodostaman tietotulvan kätköihin.

BIG saattaa maailmalle myös uusimpiin projekteihinsa ja tuotantoonsa keskittyvän kirjan. Se ei vielä näyttelyn alkukuukausina ollut ilmestynyt.

Voimalan katolta alas suksilla

Samalla kun vierailee näyttelyssä, on syytä käydä katsomassa, kuinka BIGin tunnetuimmat asuinrakennuskohteet eri puolilla Kööpenhaminaa voivat. Sen jälkeen voi hurauttaa Amageriin ja käydä tutustumassa BIGin suunnittelemaan Amager Bakkeen, jossa yhdistyy jätevoimala ja hiihtokeskus.

Tarkemmin sanottuna voimala on yhdistetty mutkamäki,

> BIG kertoo luovansa värikkäämpää ja iloisempaa maailmaa.

näköalatorni, samppanjabaari ja mutkitteleva juoksupolku. Suuri lasiseinäinen henkilöhissi tarjoaa huikeita näkymiä voimalaitoksen uumeniin. Ylhäältä näkyvät koko Kööpenhamina, Juutinrauman silta sekä Malmön maamerkki, Turning Torso.

Tanskalaistunnelmaan pääsee marraskuun lopussa myös Helsingissä, missä järjestetään arkkitehtuurielokuvien festivaali Ark Rex. Siellä esitetään muun muassa **Ila Bêkan** ja **Louise Lemoinen** elokuva *Infinite Happiness*, joka dokumentoi elämää BIGin suunnittelemassa satojen asukkaiden kööpenhaminalaistalossa, 8 Housessa.

Tarja Nurmi

Lisätietoja: dac.dk

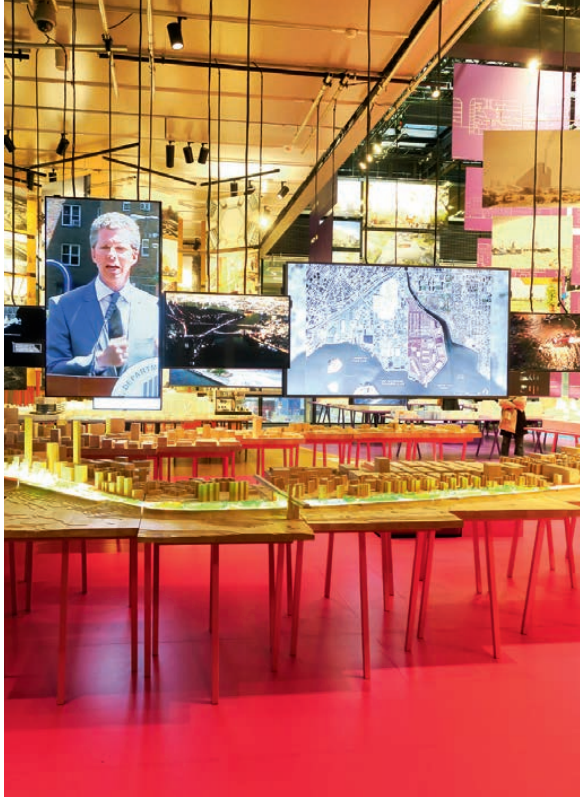

Ecophon SAINT-GOBAIN
Gyproc SAINT-GOBAIN
ISOVER SAINT-GOBAIN
weber SAINT-GOBAIN

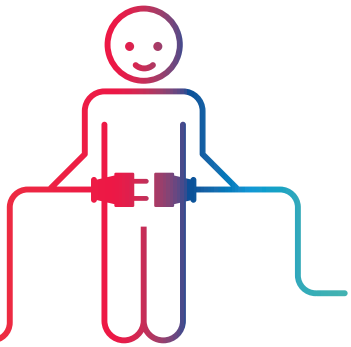

SAINT-GOBAIN

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

www.saint-gobain.fi

SAINT-GOBAIN

Ark Rexissä syvennytään Bauhausin perintöön

Helsingissä järjestetään 29.–30.11.2019 arkkitehtuuridokumentteihin ja -elokuviin keskittyvä Ark Rex -festivaali. Tapahtumapaikkana on Lasipalatsin modernistishenkinen elokuvateatteri Bio Rex.

Ark Rex -tapahtumassa paneudutaan arkkitehti **Walter Gropiuksen** Weimarissa sata vuotta sitten laatimaan Bauhaus-manifestiin ja maailmankuulun Bauhausin perintöön. Festivaalilla nähdään Bauhausiin ja sen tuotantoon johdattelevia dokumentteja, ja tarjontaa täydentävät henkilödokumentit ja draamaelokuvat.

Bauhaus-juhlavuoden kunniaksi tehty draamaelokuva *Lotte am Bauhaus* kertoo tarinan lahjakkaasta huonekalupuusepän tyttärestä, joka Weimarissa ihastuu Bauhausin opiskelijoihin ja isäänsä uhmaten pyrkii ja pääsee koulun oppilaaksi. Päähenkilö kuitenkin huomaa, että Bauhaus-manifestin hengen mukaisesta tasa-arvon ihannoinnista huolimatta naisille ei anneta sijaa arkkitehteina.

> Suomessa Ark Rex on lajissaan ensimmäinen ja saa toivottavasti jatkoa. – Tarja Nurmi

Elokuvasta Lotte am Bauhaus (Gregor Schnitzler, 2019).

Bauhaus-teemaa täydentää dokumentti *Vom Bauen der Zukunft – 100 Jahre Bauhaus*, joka analysoi Bauhausin perintöä nykypäivän maailmassa. Elokuvassa tarkastellaan Bauhausin inspiroivaa voimaa viimeisten sadan vuoden aikana ja sitä, kuinka Bauhausin ideat voivat vastata globaalin kapitalismin haasteisiin.

Katsauksia kaupunkikehityksen trendeihin

Rakennettuun ympäristöön liittyviä ongelmia käsittelee **Andrei Dascalescun** dokumentti *Planeta Petrila*, joka kertoo tarinan Romanian vanhimman hiilikaivoksen ympärille rakentuneesta pikkukaupungista. Kun kaivosta uhkaa sulkeminen, ryhtyy kaivoksen entinen työntekijä puolustamaan yhteisöään ja saa avukseen rakennussuojelun asiantuntijan, pääkaupungissa toimivan arkkitehdin.

Muissa tapahtuman aikana nähtävissä elokuvissa käsitellään muun muassa kaupunkikehityksen nykyajan trendejä sekä syvennytään **Eero Saarisen** ja saksanjuutalaisen arkkitehdin **Erich Mendelsohnin** elämään. Lisäksi tarkastellaan kaksivaiheisen arkkitehtuurikilpailun ehdotusten laatimista Ruotsin tunnetuimpiin arkkitehteihin lukeutuvan **Gert Wingårdhin** toimistossa.

Festivaalin antia täydentävät elokuvia taustoittavat esitelmät. Puheenvuoroja kuullaan muun muassa **Juhani Pallasmaalta**, **Juhana Heikoselta** ja Berliinin Tchoban Museumin museonjohtaja **Nadja Bartelsilta**. Elokuvia esittelevät arkkitehti **Sarah Bitter**, ohjaaja **Thomas Haemmerli** sekä ohjaaja **Kajsa Andersö** ja kuvaaja **Tomas Boman**.

– Ajatus elokuvafestivaalista syntyi, kun oli tiedossa, että hieno elokuvasali Bio Rex lämpiöineen on osa uutta Amos Rex -taidemuseota. Halusimme museon ja sen ohjelmajohtaja **Kaj Martinin** kanssa koota tapahtuman, joka kiinnostaa myös valveutunutta suurta yleisöä. Suomessa Ark Rex on lajissaan ensimmäinen ja saa toivottavasti jatkoa sekä kansainvälistä näkyvyyttä, toteaa tapahtuman kuraattori **Tarja Nurmi**.

Festivaali on toteutettu yhteistyössä Arkkitehtuurimuseon ja Goethe-Institut Finnlandin kanssa. Tapahtumaa ovat tukeneet Arkkitehtitoimistojen liitto ja Suomen Arkkitehtiliitto.

Lisätietoa ja ohjelma: amosrex.fi/tapahtumat/ark-rex.

ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE

ti–su 11–18 ke 11–20
Kasarmikatu 24 Helsinki
puh. 045 7731 0474

sisäänpääsy 10/5/0 €
yhteislippu Designmuseon
kanssa 15 €/Museokortti

mfa.fi
Instagram
Facebook
Twitter

Uudistunut museokauppa toivottaa tervetulleeksi jouluostoksille! Valikoimassa on arkkitehtuuriin liittyviä tuotteita kirjoista pienesineisiin ja leluihin. Voit myös ostaa aineettoman joululahjan, kuten näyttely-opastuksen, kaupunkikävelyn tai tiimipäivän työyhteisöllesi. Samalla tuet Arkkitehtuurimuseon toimintaa.

Alvar Aallon jalostettu maisema, kuva Salla Bedard/MFA

AJANKOHTAISET NÄYTTELYT

ALVAR AALLON JALOSTETTU MAISEMA
Iso ja pieni näyttelysali 25.9.2019–9.4.2020

TUOMAS UUSHEIMO: PAIMION PARANTOLA
Studio 5.9.2019– 24.11.2019

10 VUOTTA ARKKITEHTIOPISKELIJOIDEN GRAND TOUR -KURSSEJA
Studio 11.12.2019–19.1.2020

ARCHITECTURE SPEAKS!

Professori Jenni Reuterin kuratoima kansainvälinen luentosarja nykyarkkitehtuurista. Yhteistyössä: Aalto-yliopisto. 10/5/0 €, Museokortti / Maksuton Aalto-yliopiston opiskelijoille.

Kello 13:15 luentosali A1, Otakaari 1X, Espoo
Kello 18:00 Arkkitehtuurimuseo

Keskiviikko 27.11.2019
Jonathan Sergison Sergison Bates Architects

Keskiviikko 4.12.2019
Thomas Kröger Thomas Kröger Architekten

Keskiviikko 11.12.2019
Mette Lange Mette Lange Architects

Luentosarja jatkuu tammikuussa 2020

KATSAUS 2020

Ehdota kohteita Suomen arkkitehtuurin kaksivuotiskatsaukseen. Haku on avoinna 31.12.2019 asti.

Suomen arkkitehtuurin kaksivuotiskatsaus tarjoaa läpileikkauksen korkeatasoiseen kotimaiseen nykyarkkitehtuuriin asiantuntijajuryn arvioimana.

Haemme nyt 1.7.2017–31.12.2019 valmistuneita rakennuksia, sisustuksia, maisemasuunnittelukohteita sekä yhdyskuntasuunnittelun osalta myös projekteja, joiden kaava tai muu suunnitelma on hyväksytty tänä aikana. Kohteita voivat ehdottaa niiden suunnittelijat ja kaikki arkkitehtuurista kiinnostuneet.

www.mfa.fi/ehdota

Elokuvia ja arkkitehtuurikeskustelua Ruotsissa

Lundin arkkitehtuurielokuvafestivaali ArchFilm-Lund vietti lokakuussa kymmenvuotisjuhliaan.

Neljälle päivälle ajoittunut festivaaliohjelmisto koostui sekä aikaisemmin esitetyistä parhaista elokuvista, uusista dokumenteista että sikermistä arkkitehtiylioppilaiden tekemiä pieniä videofilmejä. Mukana festivaaleilla oli 25-päinen ryhmä opiskelijoita Bukarestista, ja myös Lundin oman opinahjon opiskelijat olivat päässeet tekemään videokokonaisuutensa, muotinäytöstä myöten. Se esitettiin Kasper Salin -arkkitehtuuripalkinnon saaneessa Skissernas Museumissa, jonka edustan puisto kylpi juhlavalaistuksessa.

Juhliin kuului tunnetun arkkitehtuurijournalisti **Mark Isittin** esitelmä. Se sivusi Ruotsin nykyistä arkkitehtuurikulttuuria. Isitt käsitteli arkiympäristön laatua, joka hänen näkemyksensä mukaan ei ole paranemassa. Hän esitti monia helppojakin keinoja parantaa pienten paikkakuntien arkiympäristöä: yksi keinoista olisi vaatia kaikki räikeät mainosteippaukset pois liikerakennusten näyteikkunoista.

Isitt käytti termiä ”tepåsearkitektur”. Se tarkoittaa jonkinlaisten pikavoittojen toivossa lyhyellä tähtäimellä tehtyä ja pidemmällä aikavälillä alamittaista arkkitehtuuria. Keskustelua kauneudesta ja ympäristön laadusta Isitt piti tärkeänä, mutta hän myös puolusti nykyrakentamista antamalla esimerkkejä Tanskan uusista julkisista rakennuksista. Kuulijoiden joukossa oli paljon tavallisia kaupunkilaisia – riippumattoman arkkitehtuurijournalistin näkemykset vetivät väkeä.

Festivaalipalkinnon tapahtuman lopuksi sai **Žanete Skarulen** dokumenttielokuva *Flying Monks Temple* (2017). Se kertoo latvialaisesta arkkitehdista, joka pääsi sekä toteuttamaan unelmarakennusta Kiinaan että hankkeen edetessä myös katkerasti toteamaan, mitä kaikkea maan rakentamisessa oikeasti tapahtuu.

Mukana Aalto ja Riolan kirkko

Elokuvien joukossa esitettiin tuore italialainen dokumenttifilmi **Alvar Aallon** suunnittelemasta Riolan kirkosta. Dokumentin *Non abbiamo sete di scenografie – La lunga storia della chiesa di Alvar Aalto a Riola* ovat tehneet **Mara Corradi** ja **Roberto Ronchi**.

Dokumentti johdattelee Pohjois-Italian kauniisiin maisemiin ja aikaan, jolloin kardinaali **Giacomo Lercaro** halusi toteutettaviksi uudistettua liturgiaa tukevia kirkkorakennuksia.

Alvar Aallon suunnittelema Riolan kirkko Italiassa. Kuvat dokumentista Non abbiamo sete di scenografie.

> Kauniissa valossa kylpevä sisätila olikin aivan muuta kuin mihin pikkukaupunkilaiset olivat tottuneet.

Aallon maine oli Italiassakin jo niin vankka, että Riolan projektissa tohdittiin luottaa henkilöön, joka ei edustanut katolista uskoa.

Kirkon rakentamisvaiheissa oli mutkia, ja kardinaalikin joutui epäsuosioon. Moninaisten vaikeuksien jälkeen löytyi vihdoin paikallinen betonitehtailija-urakoitsija, jonka avulla hanke saatettiin päätökseen. Koko Italia seurasi televisiosta kirkon betonikaarien kuljettamista perille ja sai nähdä, kuinka sisätila kaarien avulla hahmottui. Aallon kuoltua töitä arkkitehtitoimiston puolesta hoiti arkkitehti **Vezio Nava**, ja vihkiäisiin osallistui **Elissa Aalto**. Navan haastattelu on filmattu tuoreeltaan Suomessa.

Dokumentissa on runsaasti arkistomateriaalia, tuoreita asiantuntijahaastatteluja sekä seurakuntalaisten näkemyksiä kirkosta, josta kaikki eivät tietenkään varauksetta pitäneet. Valkoinen, kauniissa diffuusissa valossa kylpevä sisätila olikin aivan muuta kuin mihin pikkukaupunkilaiset olivat tottuneet.

Riola-elokuva on mukana marraskuun lopulla Helsingissä järjestettävässä Ark Rex -arkkitehtuurielokuvatapahtumassa. Se kuuluu festivaalin ilmaisohjelmistoon, jota esitetään Lasipalatsin elokuvateatterin lämpiössä.

Tarja Nurmi

ArchiMAD-iltapäivä:
Monialainen yhteistyö ja tiedonjako
Mitä? Näe, kuinka rakentamisen yhteispeli tiivistyy!
Milloin? Torstai 12.12.2019 klo 12.30–17.00
Missä? M.A.D., Annankatu 25, 00100 Helsinki
Kuka? Graphisoft, Sweco, Virtual Systems & M.A.D.
Miten? Ilmoittaudu maksutta osoitteessa **mad.fi**

Micro Aided Design M.A.D.

Korkealujuusbetoniset parvekkeet ja portaat

HiCON
HIGH PERFORMANCE CONCRETE
www.hi-con.fi +358 400 643 245

Tapiolan uimahallin kohtalosta keskustellaan yhä, tornitalovillitys valtaa Kuopiota, ja Kyrö Distilleryn tynnyrivarasto sai betonijulkisivupalkinnon.

HELSINGIN SANOMAT 28.10.
Saako 1960-luvun arkkitehtuurin helmen purkaa? Espoo voi vielä välttää Helsingin virheet:

”Espoossa mietitään juuri nyt, mitä Tapiolan uimahallille pitäisi tehdä. Halli on vuonna 1965 valmistunut arkkitehti **Aarne Ervin** merkkiteos. Sen suuret ikkunat avautuvat kohti puistoa ja muita arvorakennuksia. Se on myös suojeltu asemakaavalla, eikä sitä siksi saa purkaa ilman painavaa syytä. – – Korjauskelpoisuudesta on kiistaa. Kaupunki on tutkinut hallin ja sen perustusten kuntoa kertaalleen, ja tänä syksynä asialla ovat ulkopuoliset asiantuntijat. Tuloksia odotetaan”, kirjoittaa toimittaja **Kalle Silfverberg**.

SAVON SANOMAT 29.10.
Tornitalovillitykseen harkiten:

”Kuopion kaupunkikuva on ehostunut valtavasti 2000-luvun alun jälkeen, eikä vähiten kävelykeskustan ja toriremontin ansiosta. Nyt toivoisi, että kovasti kuormitettu kaavoittaja ja poliittiset päättäjät eivät syöksy kasvutavoitteissa sokkona sumuun, vaan malttavat kuunnella laajasti kaupunkikuva-asiantuntijoiden ajatuksia rakennusjärkäleistä. Esimerkiksi Suomen Arkkitehtiliitto on kannanotoissaan (muun muassa *Yle* 28.2.) ollut kriittinen kauas näkyvien ’merkkirakennusten’ rakentamiseen ilman tarkkaa harkintaa ja tiukkoja laatuvaatimuksia. Jotenkin kasvukeskuksissa on siis soviteltava yhteen kaupunkirakenteen tiivistäminen ja hyvä maku. Vielä kun samaan ponnistukseen saisi lisättyä tavoitteen kohtuullistaa asuntojen hintaa myös kaupungin ytimessä”, toimittaja **Aulikki Elo** kirjoittaa.

TEKNIIKKA JA TALOUS 5.11.
Suuret ratahankkeet luovat kasvua:

”Elinvoimaisempaa Suomea luodaan myös rohkeasti laadukkaalla arkkitehtuurilla. Oodin ja Amos Rexin kaltaiset merkkirakennukset osoittavat tämän keräämällä valtavasti positiivista huomiota ja luomalla ympärilleen uutta elävää kaupunkia. Myös Tampereen Kansi on hyvä esimerkki nimenomaan raideliikenteeseen kiinni rakentuvasta houkuttelevasta arkkitehtuurista. Nopeat ja vaivattomat ratayhteydet kaipaavat hyvää arkkitehtuuria muuallakin radan varrella”, Arkkitehtitoimistojen liiton toiminnanjohtaja **Kalle Euro** kirjoittaa.

TEKNIIKKA JA TALOUS 31.10.
Kyrö Distilleryn uusi tynnyrivarasto pokkasi arkkitehtuuripalkinnon – Vuoden 2019 Betonijulkisivun toteuttamisessa hyödynnettiin myös omistajan anopin vanhaa latoa:

”Selkeä massoittelu, yksilaivainen symmetrinen perusratkaisu ja yksiaineinen julkisivumateriaali ja sen ainutlaatuinen tekstuuri luovat palkintolautakunnan mukaan lähes sakraalin kokemuksen. – – ’Tynnyrivaraston ilmeikkäät julkisivut eivät ole vain irrallinen päälle liimattu ratkaisu, vaan osa toimivaa kokonaisuutta, jonka suunnittelu ja toteutus täyttävät esimerkillisellä tavalla kaikki hyvän arkkitehtuurin ja rakentamisen vaatimukset’, palkintolautakunnan puheenjohtaja arkkitehti **Tuomo Hahl** sanoo tiedotteessa.”

Miksi ei arkkitehti?

Vuoden 1972 alussa keskustelua herättivät *Arkkitehtiuutisissa* julkaistut työpaikkailmoitukset, joissa haettiin miespuolista arkkitehtia.

virat ja toimet

Nuori **MIESARKKITEHTI**
ja **ARKKITEHTIYLIOPPILAS**
saavat paikan.

Arkkitehtitoimisto Erkki Karvinen, Kalevankatu 13, 00130 Hki 13, puh. 646 024.

Projektin vetäjäksi
vaativaan rakennuspuuhaan
tarvitaan heti
rautainen tehopakkaus

MIESARKKITEHTI

Olli Kuusen toimistoon.

Soita puh. 661 121, Vuorimiehenkatu 27, Helsinki.

NUORI POIKAMIES-ARKKITEHTI!

Mielenkiintoista työtä tarjolla kehitysalueella (vuodeksi). Arkkitehti Osmo Sillman, Kajaani Tapionkatu 11, puh. 2558.

Tiedustelen arkkitehtiliiton kantaa ko. työpaikkailmoituksista sekä pyydän selvitystä arkkitehti **Olli Kuuselta** ja arkkitehti **Erkki Karviselta**, miksi he hakevat palvelukseensa miesarkkitehtia aikana, jolloin täystyöllisyys rakennusalallakaan ei ole mikään itsestäänselviö.

Myös Karyatidien ja Architectan olisi tarkistettava olemassaolonsa perusteet ja toimintansa tavoitteet ja keinot, kuten tekevät muutkin arkkitehtiliiton alaryhmät.

Helsinki 28.12.1971, Marja Vesterinen

Vastaukseni Marja Vesterisen kirjoitukseen

Tarvitsin miesarkkitehdin.

Erkki Karvinen

Arkkitehtiuutisten toimitukselle

Arkkitehtiuutisten n:rossa 1/72 tiedustelin arkkitehti **Olli Kuuselta** ja arkkitehti **Erkki Karviselta**, miksi he hakevat palvelukseensa miesarkkitehtia. Arkkitehti Erkki Karvinen vastasi tarvitsevansa miesarkkitehtia. Sen sijaan arkkitehti Olli Kuusi ei vastannut.

Arkkitehti Karvisen vastaus ei selvittänyt, miksi hän haki miesarkkitehtia. Jos hän on tarvinnut palvelukseensa rakennusalan tehtäviin ko. alan koulutuksen saanutta henkilöä, ei sukupuolella ole asian kanssa mitään tekemistä. Jos hän taas on tarvinnut joihinkin muihin palveluksiin miestä, ei arkkitehtikoulutuksella ole asian kanssa mitään tekemistä. [– –]

Kuopiossa 26.1.1972, Marja Vesterinen

Vastaus naisasianaiselle

Marja Vesterinen tiukkaa nyt uudelleen, miksi haen palvelukseeni miesarkkitehtia enkä sukupuoletonta ammattihenkilöä. Ja on samalla huolissaan, mihin palveluksiin miehiä toimistoissa oikein käytetään.

Vaikka kysely provosoikin helposti vastakysymyksiä, esim. miksi vuosikirjan toimistoluettelon n. 200 toimistosta vain 11 on naisarkkitehtien, haluan vastata asiallisesti:

Arkkitehtitoimisto muodostaa – ainakin meillä – kiinteän työryhmän, eräänlaisen perheen. Ei ole samantekevää, minkälaisia tämän yhteisön jäsenet ovat.

Kun ärsyttävän ilmoituksen aikana toimistossa oli kolme naista – näistä yksi arkkitehti – ja kun miehistä vanhin oli lähtenyt pitkän yhteistyökauden jälkeen maaseutukaupunkiin, toimisto tarvitsi uuden ykkösen. Vakiintunut työjärjestelmä vaatii tälle pallille miesarkkitehtia, joka tulisi toimimaan mm. yhdysmiehenä rakennuttajan miehiin, mestarismiehiin ja rakennustyömiehiin.

Mielestäni on reilua ilmoittaa tarvitsevansa miesarkkitehdin tähän toimeen, kun kerran mies oli päätetty ottaa. Ehkä ensi kerralla voin tarjota paikkaa naisarkkitehdille.

Mieskollegat siis voinevat valmistautua loukkaantumaan syrjittyjen miesten puolesta…

Helsingissä 15.2.1972, Olli Kuusi

50 noin vuotta sitten

KOLUMNI

RIIKKA KUITTINEN

Mitä on laadukas kritiikki?

Kaksikymmentä vuotta sitten kohtaloni ratkaisi kysymys laadukkaasta kritiikistä. Tiedotusopin pääsykokeissa epäonnistuin tehtävässä, jossa yhdestä pääsykoekirjasta tulikin kirjoittaa kritiikki. *Ei kriittistä substanssia*, kolme pistettä kymmenestä. Jäin ensimmäiselle varasijalle, enkä pyrkinyt toiste. Minusta tuli arkkitehti.

Päädyin siis alalle, jossa kritiikillä on suuri merkitys opiskelussa, laadun varmistuksessa ja ammatissa kehittymisessä. Moni ammattikunnassamme harjoittaa institutionaalista kritiikkiä rakennusvalvonnoissa, suunnittelun ohjauksessa, kaupunkikuvatyöryhmissä ja opetustehtävissä. Osa kilpailujärjestelmänkin hienoutta Suomessa on se, että kaikista kilpailuehdotuksista kirjoitetaan kritiikit.

Urani aikana olen katsonut arkkitehtuurikritiikkiä ainakin opiskelijan, opettajan, kirjoittavan kriitikon, arkkitehtuurikilpailuun osallistuvan, tuomarin, suunnittelijan, tutkijan ja arkkitehtitoimistoyrittäjän rooleista. Kritiikin antamista tai vastaanottamista minulle on varsinaisesti opetettu ehkä kahdella lauseella.

Käsitys laadukkaasta kritiikistä on kuitenkin ammattikunnassamme melko yhtenäinen. Vastikään tontinluovutuskilpailun palkintojenjaossa ajattelin, että olisin itse voinut kirjoittaa ehdotuksista lähes samoin sanoin kuin tuomarit. Kritiikin traditio taitaakin siirtyä ammatissamme samaan tapaan kuin muukin ammattitaito: suoria ohjeita yleensä vältetään ja tieto omaksutaan käytännön harjoituksessa, kollegoilta oppimalla ja itse kokeilemalla.

Mutta jospa silti yrittäisin neuvoa suoraan. Mitä laadukkaaseen kritiikkiin kuuluu?

Kritiikissä tärkeää on substanssi. Oleelliset kehityskohteet täytyy uskaltaa nostaa selkeästi esiin.

Pelkkä kriittisyys ei kuitenkaan riitä. Netti on pullollaan kriittistä substanssia, jota ei yleensä luonnehdita laadukkaaksi kritiikiksi. Vuorovaikutuskouluttajan mukaan mieltä kuohuttavaan asiaan ei koskaan kannata reagoida heti ja päästää ”liskoaivojen” puolustusreaktiota hallitsemaan käytöstä. Somessa kuitenkin reagoidaan heti. Esimerkiksi **Sofi Oksanen** on maininnut sananvapauden suuriksi uhkiksi nettiaggression ja vihapuheen.

Sanomisen rohkeuden lisäksi tarvitaan siis sananvastuuta. Laatukriitikko asemoi itsensä aina vallankäyttäjäksi, ei koskaan altavastaajaksi – virkavuosista ja tilin saldosta riippumatta. Vallankäyttäjä ei olekaan niin helposti törkeä.

Varsinkin opetustyössä sanojan asenne on tärkeä. Joogasalilla olen huomannut, että yksi opettaja saa minut aina yrittämään erityisen puhdasta harjoitusta. ”Meillä tosi notkeillahan on usein kehitettävää juuri lihasvoimassa”, hän sanoo hyväntuulisesti hymyillen ja naputtaa vatsaani. Tulee selväksi, että vatsalihaksissa ei voima riitä, mutta positiivisen kautta. Ei se ole tyhjä klisee. Laadukas kritiikki innostaa tekemään paremmin.

Kritiikin lajit tietysti poikkeavat toisistaan paljonkin. Sekä arkkitehtuurissa että kritiikissä kaikki hyvä lähtee kuitenkin aina kontekstin tuntemisesta.

Jos alue tai aihepiiri ei ole entuudestaan tuttu, laadukas kritiikki vaatii perehtymistä ja aikaa. Tämä on vaikea vaatimus. Niin opettaja kuin kaupunkikuvatyöryhmän jäsenkin saa suunnitelmat usein nähdäkseen samalla hetkellä, kun arvio pitäisi pystyä antamaan.

Jos tekee kirjallista kritiikkiä, tarpeeksi hyvän perehtymisen miniminä pidän sitä, että kohteessa käydään. Tämäkään ei kuvan ja netin aikana ole itsestään selvää.

Viranomaisten kritiikin näen suunnittelijan selkänojana, jota ilman olisi varsin toivotonta vaalia laatua. Mielipide-eroja voi toki olla, mutta selkänoja ei saa pettää.

Viranomaiskritiikissä tärkeää on myös sen oikea-aikaisuus. Rakennusvalvonnat ohjaavatkin nykyisin varsin kiitettävästi ennakkoon. Kaupunkikuvakäsittelyjä sen sijaan ehdottaisin otettaviksi mukaan jo kaavavaiheeseenkin. Jos kaavaan merkitään esimerkiksi paikkaan sopimattoman paljon rakennusoikeutta, ei sille enää myöhemmissä vaiheissa voi mitään.

Yleensä toimivin kritiikki on suullista. En edes yrittäisi ohjata opiskelijaa sihteerin välityksellä kirjallisesti. Kuitenkin kaupunkikuvatyöryhmissä usein tehdään juuri näin, vaikka kyse on oikeasti toteutettavista rakennuksista. Arkkitehdit olisivat kritiikkitradition takia hyvin valmiita ottamaan vastaan myös suullista palautetta. Keskustelukulttuurikin saattaisi kehittyä. Pöytäkirjassa keskustelun voisi vetää johdonmukaisesti yhteen.

Viime aikoina olen pohtinut myös journalismikriittisyyden tarpeellisuutta. Klikkien kalastelun aikakaudella sen ratkaisevan, 20 vuotta vanhan pääsykoekirjan opit ovat erittäin ajankohtaisia.

Kirjassa *TV-uutisista, hyvää iltaa* professori **Veikko Pietilä** nimittäin opetti konnotaation ja denotaation eroa. Denotaatio tarkoittaa sitä, mitä sanat pinnallisella tasolla tarkoittavat, konnotaatio taas oheismerkityksiä ja asenteita, joita kirjoittaja teksteihin lataa.

Esimerkiksi kun Kuhmon väestön pysyvyydestä kertova juttu (HS 7.8.2019) alkaa sanoin ”Lämpötila kohoaa hädin tuskin kymmeneen asteeseen, vaikka on heinäkuun viimeinen päivä”, eikä vaikka sanoin ”Kuhmolaiselle puuarkkitehtuurille satelee palkintoja”, se on toimittajan valinta.

Valpasta, kriittistä mieltä vaaditaan aina myös viestin vastaanottajalta. Parhaimmillaan kritiikki on kutsu jatkokeskusteluun.

> ”Laadukas kritiikki innostaa tekemään paremmin.

Kumpulanmäen kampus täydentyy

Helsingin Arabianranta–Kalasatama-akseli rakentuu voimakkaasti lähitulevaisuudessa ja muuttuu osaksi kantakaupunkia. Kumpulanmäki ja Helsingin yliopiston kampusalue halutaan liittää täydentyvään kaupunkirakenteeseen.

Alueen suunnittelu käynnistettiin Senaatti-kiinteistöjen, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n ja Helsingin kaupungin yhteisesti järjestämällä arkkitehtuurikutsukilpailulla. Kelpoisuusvaatimukset täyttävien kilpailuryhmien joukosta arvottiin mukaan viisi työryhmää: Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen–Komonen, Arkkitehtitoimisto Heikki Viiri, Schauman & Nordgren Architects, JKMM Arkkitehdit sekä Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen.

Kilpailussa haettiin kaupunkikuvallisesti ja maisemallisesti sekä arkkitehtuuriltaan korkeatasoista kokonaisratkaisua, jossa alueelle osoitetaan asumista, toimistotilaa, päiväkoti, lähikauppa ja muuta liiketilaa, puistoa sekä tarvittavat pysäköinti- ja liikenneratkaisut. Uuden rakentamisen tuli asettua luontevasti rinnemaastoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön sekä muodostaa vetovoimaista kaupunkitilaa ja korttelirakennetta. Lisäksi suunnitelman tuli olla liikenteellisesti toimiva ja toteutuskelpoinen.

Tulevaisuudessa vilkasliikenteinen Kustaa Vaasan tie muuttuu kaupunkibulevardiksi. Suunnitelmissa oli keskeistä ratkaista bulevardin katukuva ja toiminnallisuus sekä riittävä melusuojaus. Korttelirakenteen tuli myös mahdollistaa suunnittelualueella olevan kiihdytinlaboratorion toiminta rakentamisen aikana ja tulevaisuudessa. Alueen rakentamisen korkeutta määrittää Physicum-rakennuksen katolla sijaitsevan tutkan korkeusasema.

Yksikään ehdotus ei ratkaissut kaikkia kysymyksiä

Laajaa tehtävää ei onnistuttu ratkaisemaan kaikilta osin. Rakentamisen laajuus ja korttelirakenteen tehokkuus vaihtelivat ehdotusten välillä. Osassa ehdotuksia oli ulotettu rakenne pitkälle etelään ja luotu näin selkeä uusi rakennettu julkisivu kantakaupungista katsottuna.

Toisaalta tuomaristo arvosti ehdotuksia, joissa Nylanderin puiston maisemallisesti tärkeää lehtipuuvyöhykettä ja avokallioaluetta säästettiin laajemmin ja joissa korostettiin vehreän Vallilanlaakson tilallista rajautumista kantakaupunkiin päin. Yhtenäisten viheralueiden ekologiset ja virkistykselliset arvot tunnistettiin.

Kortteliratkaisut olivat yleisesti mittakaavaltaan alueelle sopivia. Ehdotukset *Banana Split*, *Sykloni* ja *Bolwerk* perustuivat väljään tai puoliavoimeen suurkorttelirakenteeseen, jossa nähtiin myös esikaupunkimaisia piirteitä. Ehdotukset *Go go* ja *Kaupungin porteilla – Tiedon portailla* rakensivat jyrkemmän rajan kompaktin korttelirakenteen ja luonnonympäristön välille.

Onnistuneimpina pidettiin Yliopistonmäen koordinaatistoa jatkavia korttelirakenteita. Rinnettä pitkin nousevat kerrokselliset rakenteet toivat parhaiten näkyviin maaston erityispiirteet.

Paikalliset erityispiirteet kunniaan

Uusien korttelirakenteiden sisälle esitettiin ansiokkaasti eriluonteisia kaupunkitiloja. Monissa ehdotuksissa suhde yliopistokampukseen jäi kuitenkin kaupunkirakenteellisesti ja toiminnallisesti irralliseksi.

Rajanveto kaupunkimaisen tiiviisti rajautuvan katutilan ja olevaan luontoon tukeutumisen välillä oli haastavaa. Paikallisten erityispiirteiden, kuten puiden ja kallioleikkausten, ottamista osaksi kaupunkibulevardia pidettiin toivottavana ratkaisuna. Bulevardiin liittyvien aukiomaisten tilojen laajuus ja käytettävyys jää jatkossa tarkoin harkittavaksi. Kustaa Vaasan tietä myötäilevää kohtuullisen tiiviisti rajautuvaa rakennusrintamaa pidettiin lähtökohtaisesti parhaana ratkaisuna.

Maisemasuunnittelu oli korkeatasoista ja ammensi alueen ominaisluonteesta. Tiiviin rakentamisen vastapainoksi pyrittiin säilyttämään maanvaraisia pihoja, jotka mahdollistavat monipuolisia puistomaisia pihoja.

Voittaja tunnisti alueen vahvuudet

Voittajaksi valittiin yksimielisesti ehdotus *Kaupungin porteilla – Tiedon portailla*. Siinä on hienolla tavalla tunnistettu vehreän Vallilanlaakson ja yliopistokampuksen vahvuudet alueellisen identiteetin luomisessa.

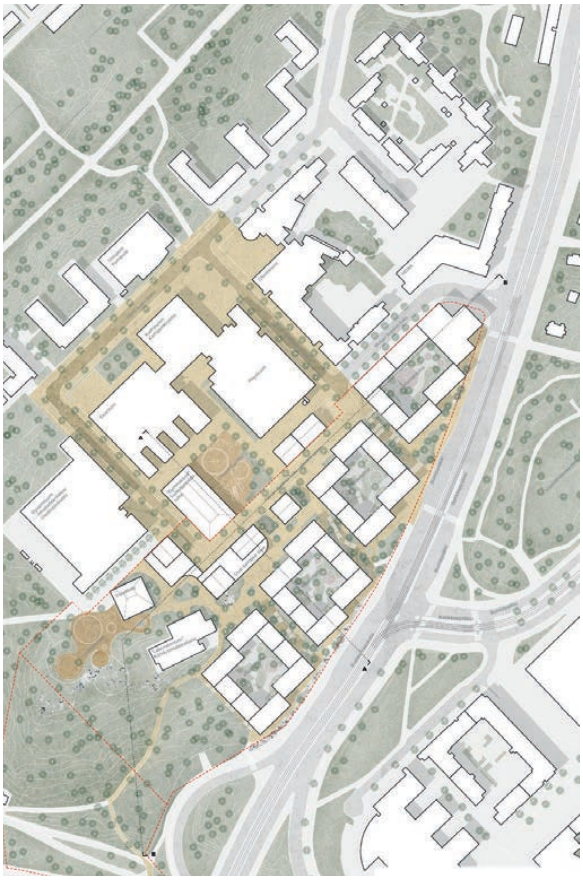

Voittaja Kaupungin porteilla – Tiedon portailla: leikkaus (yllä), korttelisuunnitelma (keskellä) ja maisemalliset periaatteet (alla).

Voittajaehdotus Kaupungin porteilla – Tiedon portailla.

Lähiympäristöä on tutkittu analyyttisesti ja eläytyen. Suunnitelmassa on pyritty löytämään ne tekijät, joilla uusi rakenne voidaan toiminnallisesti ja kaupunkirakenteellisesti nivoa luontevasti osaksi olemassa olevaa kampusta ja kantakaupunkia. Näin voidaan luoda elinvoimaista, monipuolista, vehreää ja urbaania kampusrakennetta.

Tulevaan kaupunkibulevardiin rajaudutaan umpikortteleilla, ja avoimempi rakenne liittää uudet korttelit luontevasti osaksi kampusrakennetta. Terassoituva korttelirakenne muodostaa rauhallisen jalustan mäen päällä sijaitseville yliopistorakennuksille. Asuinkortteleita ja yliopistoa yhdistävä avoin rakenne on yksinkertaisuudessaan oivaltava ja mittakaavaltaan miellyttävä. Esitetty miljöö on viihtyisää ja maisemasuunnittelu johdonmukaista.

Suunnitelman katsottiin myös olevan joustava jatkokehityksen osalta. Voittanutta ehdotusta kehitetään maanomistajien ja Helsingin kaupungin ohjauksessa asemakaavan viitesuunnitelmaksi.

Kilpailussa jaettiin lisäksi kunniamainta ehdotukselle *Banana Split* korkeatasoisesta ja idearikkaasta kokonaisratkaisusta.

Selina Anttinen

> Pyrimme ratkaisuun, jossa arvokas vihermaisema ja urbaani rakenne toimisivat balanssissa ja synergiassa toistensa kanssa. Meille oli tärkeää ratkaista, miten uusi korttelirakenne liittyisi nykyiseen kampusrakenteeseen ja miten se loisi lisäarvoa koko alueelle.
> – Schauman & Nordgren

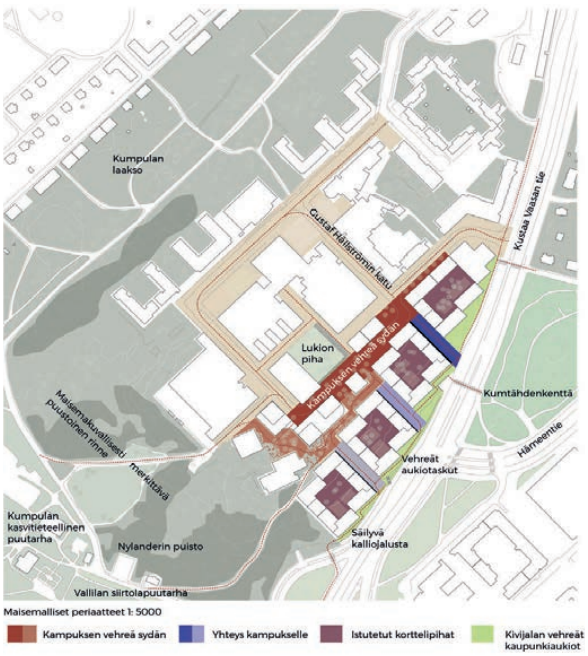

Tekijät

Voittaja: ***Kaupungin porteilla – Tiedon portailla***
Schauman & Nordgren Architects, MASU Planning, Schauman Arkkitehdit Helsinki
Tekijät, Schauman & Nordgren Architects: **Ted Schauman**, **Jonas Nordgren**, **Kristian Kontula**, **Lasse Kristensen**, **Emanuele Biscaro**, **Paulina Schroeder**, **Erik Huhtamies**, **Francesca Bellú**
Tekijät, MASU Planning: **Malin Blomqvist**, **Sune Oslev**, **Elina Kataja**, **Lauri Mikkola**, **Rosaliina Luminiitty**, **Linda Guldbæk Nielsen**, **Pil Bjerre Brink**
Tekijät, Schauman Arkkitehdit Helsinki: **Joonas Kanerva**, **Elina Merilä**
Liikennesuunnittelu: **Jouni Ikäheimo**, WSP Finland Oy

Kunniamaininta: ***Banana Split***
Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen, Nomaji maisema-arkkitehdit
Työryhmä: **Hilla Rudanko**, **Anssi Kankkunen**, **Kuisma Rasilainen**, **Kiira Piiroinen**, **Mari Ariluoma**, **Annika Pousi**, **Laura Tuorila**
Liikennesuunnittelu: **Aapeli Turunen**, Ramboll Finland Oy

Palkintolautakunta

arkkitehti **Pirjo Ranta** (pj.), Helsingin yliopisto; toimitusjohtaja **Jaana Ihalainen**, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy; johtaja, kiinteistökehitys ja -myynti, **Mauri Sahi**, Senaatti-kiinteistöt; operatiivinen johtaja **Juha Lemström**, Senaatti-kiinteistöt; asemakaavapäällikkö **Marja Piimies**, Helsingin kaupunki; arkkitehti, asemakaavoitus, **Salla Hoppu**, Helsingin kaupunki
SAFA-tuomari: arkkitehti SAFA **Selina Anttinen**
Sihteeri: arkkitehti SAFA **Annina Vainio**, Sitowise Oy

Ehdotus Banana Split.

Tunnustus-PAANU ehdokkaita etsitään

Ehdota vuoden 2019 TunnustusPAANUn saajaa 8.12.2019 mennessä.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA jakaa vuosittain TunnustusPAANU-palkinnon, jonka tarkoituksena on nostaa esiin hyviä esimerkkejä kestävästä kehityksestä rakennusalalla sekä lisätä keskustelua ekologisen rakentamisen tilasta.

Tunnustus voidaan myöntää yritykselle, yhteisölle tai yksityiselle henkilölle, joka on toiminnallaan edistänyt kestävän kehityksen toteutumista rakennetussa ympäristössä ja on siten tarjonnut esimerkin kaikille rakennusalan toimijoille.

Ehdotuksia tunnustuksen saajaksi voivat tehdä kaikki SAFAn jäsenet. Tunnustuksen saajan valitsee ehdotusten joukosta raati, jonka muodostavat kestävän kehityksen alaosaston EKO-SAFAn johtokunta sekä SAFAn hallituksen edustaja. TunnustusPAANU muutettiin vuonna 2014 kiertopalkinnoksi.

Ehdotuksesi voit lähettää sähköpostitse osoitteeseen eko-safa@safa.fi.

Kyrön tynnyrivarasto on Vuoden Betonijulkisivu

Vuoden Betonijulkisivu -palkinnon sai Kyrö Distillery Companyn uusi tynnyrivarasto. Sen on suunnitellut Avanto Arkkitehdit.

Kyrö Distillery Company -tislaamo on tullut tunnetuksi muun muassa Napue-ginistään, joka on voittanut parhaan gin & tonic -palkinnon. Kyrö järjesti vanhan meijerialueen ja tynnyrivaraston suunnittelemisesta kutsukilpailun, jonka perusteella arkkitehtisuunnittelijaksi valikoitui Avanto Arkkitehdit.

Vuoden Betonijulkisivu -palkinnon voittaneen tynnyrivaraston osastoivat väliseinät on tehty varaston korkuisista betonielementeistä ja ulkoseinät sandwich-elementeistä. Sokkeli- ja sandwich-elementtien ulkokuoret on valettu mustasta väribetonista. Näiden julkisivuelementtien muotit tehtiin tislaamon yhden omistajan anopin vanhan ladon laudoista hartsimuottitekniikalla. Kehitetty tekniikka toistaa valmiissa betonijulkisivussa vanhojen lautojen pienimmätkin yksityiskohdat.

Selkeä massoittelu, yksilaivainen symmetrinen perusratkaisu ja yksiaineinen julkisivumateriaali ja sen ainutlaatuinen tekstuuri luovat palkintolautakunnan mukaan lähes sakraalin kokemuksen. Rakennuksen julkisivut tukevat tislaamon liiketoimintakonseptia ja sopeutuvat mittakaavaltaan, tekstuuriltaan ja värityksel tään hyvin Kyrön kylämaisemaan.

– Tynnyrivaraston ilmeikkäät julkisivut eivät ole vain irrallinen päälle liimattu ratkaisu vaan osa toimivaa kokonaisuutta, jonka suunnittelu ja toteutus täyttävät esimerkillisellä tavalla kaikki hyvän arkkitehtuurin ja rakentamisen vaatimukset, toteaa palkintolautakunnan puheenjohtaja **Tuomo Hahl**.

Palkintolautakunnan jäseninä toimivat arkkitehti SAFA **Sasu Marila** sekä arkkitehti SAFA, päätoimittaja **Maritta Koivisto**. Tuomariston sihteerinä toimi diplomi-insinööri, jaospäällikkö **Janne Kihula** Betoniteollisuus ry:stä.

KUVIO OY

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT	ALOITUS	SISÄÄNJÄTTÖ
Tampereen opiskelija-asuntosäätiön Vanha Domus	**12/2019**	**3/2020**
Turun Linnanniemen kansainvälinen ideakilpailu	**1/2020**	**4/2020**

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT		
Uusi Kansallinen – Kansallismuseon lisärakennus	10.1.2019	4.4.2019
EUROPAN 15	18.3.2019	28.7.2019
Tampereen Viinikanlahti	15.5.2019	27.9.2019
Töölöntori	4.6.2019	11.10.2019
Itä-Helsingin keskusta	17.6.2019	25.10.2019
Kangasalan Lamminrahkan koulu	19.6.2019	5.11.2019

KUTSUKILPAILUT		
Junatie – väyläympäristöstä kaupunkitilaksi	20.5.2019	17.9.2019
Oulun Hartaanselkä	20.5.2019	25.10.2019
Taivallahden hotelli	2.9.2019	31.10.2019
Keski-Pasilan peruskoulu ja päiväkoti, ***ilmoittautumishakemukset 5.12.***	**10.1.2020**	**3.4.2020**
Uusi Lagmansgårdenin koulukoti, ***hankintailmoitus joulukuussa***	**1/2020**	**4/2020**

MUUT KILPAILUT		
Fiskarsin kyläkeskuksen ideakilpailu opiskelijoille	27.9.2019	**3.12.2019**
Hyytiälän metsäasema, ***ilmoittautumishakemukset 8.12.***	**3/2020**	**5/2020**

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA*: www.hankintailmoitukset.fi,* SIMAP*: simap.ted.europa.eu*

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi/kilpailut

Saku Lehtinen purjehtimassa Atlantilla Kanarian ja Portugalin välissä.

> Muutaman vuoden päästä ihmiset liikkunevat tiloissa, joiden päällä voi olla virtuaalinen kerrostuma.

Harrastus vei pelialan huipulle

Saku Lehtinen on luova johtaja ja perustaja-osakas uudessa peliyhtiössä Mainframe Industriesissa, joka keskittyy pilvipalveluissa toimiviin peleihin. Lehtinen työskenteli vuosia peliyritys Remedy Entertainmentissa ja opetti vuosituhannen vaihteessa arkkitehtuuria ja arkkitehtuurin tietotekniikkaa TKK:lla.

Miten arkkitehdista tuli pelialan ammattilainen?

– En kokenut suurta paloa ryhtyä juuri arkkitehdiksi, mutta se tuntui ainoalta kunnialliselta ja oikeanlaista substanssia sisältävältä teknis-taiteelliselta alalta. Arkkitehdin työssä kiinnostivat etenkin käyttäjäkokemukset ja tilasuunnittelu. Pelialaa ei vielä voinut opiskella, joten ajattelin, että työskentelen arkkitehtina ja harrastan pelien tekemistä sen ohessa. Ensimmäisen kaupallisen pelini tein jo 15-vuotiaana.

Aloitettuani opinnot vuonna 1993 TKK:n arkkitehtiosastolla päädyin nopeasti opettajaksi. Ryhdyin mikroluokan ylläpitäjäksi ja avustin usein opiskelutovereita, jotka kävivät ainoaa opintokokonaisuuteen kuulunutta tietokonekurssia. Seuraavana vuonna professori antoi minulle koko kurssin vedettäväksi. Olin innostunut opettaja ja halusin viedä asioita eteenpäin, mikä onnistuikin kasvavan IT-tiimin ansiosta.

Opetin arkkitehtiosastolla noin kymmenen vuotta. Peliprojektini kuitenkin muuttuivat maailmanmenestyksiksi, minkä myötä peliharrastuksesta tuli ammattini.

Mitä yhteistä on arkkitehdin ja pelisuunnittelijan työssä?

– Molemmat ovat luovia aloja, joissa tekniikalla on suuri rooli ja keskiössä on käyttäjäkokemus. Kummallakin alalla myös budjetit ovat suuria ja huolellinen suunnittelu on tärkeää.

Arkkitehdista ei aivan sellaisenaan ole pelisuunnittelijaksi, sillä peleissä on paljon tekniikkaa ja toimintatapoja, jotka pitää hallita. Alojen prosesseissa on kuitenkin samankaltaisuuksia, ja siksi arkkitehtuurin opiskelusta on ollut paljon hyötyä. Monet samat lainalaisuudet pätevät pelisuunnittelussa ja oikeassa suunnittelussa, sillä etenkin kolmiulotteiset pelit ovat tilallisia kokemuksia, joissa liikutaan enemmän tai vähemmän realistisissa ympäristöissä.

Mitä lisäarvoa arkkitehti voi tuoda pelisuunnitteluun?

– Tilallisesta valveutuneisuudesta oli minulle aikoinaan valtavasti hyötyä esimerkiksi Max Payne -pelin tekemisessä. Tilallinen osaaminen auttoi myös suunnittelemaan peleihin isoja ympäristöjä, jotka ovat samaan aikaan toimivia ja vaikuttavia, kuten vaikkapa Alan Wake -pelissä.

Pelialalla on hyötyä etenkin arkkitehdin kyvystä abstrahoida

toiminnallisia ja tilallisia elementtejä. Monet pelialan ammattilaiset ovat kasvaneet isompiin tehtäviin pienten objektien ja yksityiskohtien mallintamisen kautta. Arkkitehtuurissa ajatellaan asioita pidempään konseptuaalisella tasolla ja edetään yleensä suurista kokonaisuuksista yksityiskohtiin. Se taito on hyödyllinen mutkikkaiden pelikonseptien kehittämisessä, eikä se kehity kovin helposti muuten kuin arkkitehtuurin opiskelussa.

Millaista osaamista arkkitehdilla täytyy olla pärjätäkseen pelialalla?
– On tärkeä ymmärtää pelien ympäristö ja toiminnallinen kokemus. Peleissä asiat saattavat näyttää arkkitehtuurilta, mutta motiivit ja esimerkiksi mittasuhteet ovat usein erilaisia. Arkkitehtuurin on palveltava pelikokemusta eikä päinvastoin.

Pelien tekemisessä tarvitaan valtavasti tekniikan tuntemusta ja hiljaista tietoa. Nykyään tilanne on osin helpottunut, sillä verrattain helppokäyttöisiä pelimoottoreita on vapaasti saatavilla. Monivuotisen ja kymmeniä miljoonia maksavan peliprojektin tekeminen on siitä huolimatta niin massiivinen operaatio, että sellaisen läpiviemisessä tarvitaan käytännön tietoa ja kokemusta todella paljon.

Voisiko arkkitehtikoulutus vastata paremmin pelien tai virtuaalisen todellisuuden tarpeisiin?
– Ehdottomasti kyllä. Jo opiskeluaikoinani koin, että arkkitehdeilla olisi paljon annettavaa virtuaalisen ja lisätyn todellisuuden maailmaan. Tämä pitäisi ottaa paremmin huomioon opetuksessa.

Muutaman vuoden päästä ihmiset liikkunevat tiloissa, joiden päällä voi olla virtuaalinen kerrostuma. Se jäsentää tilasuunnittelua aivan uudella tavalla. Vaikkapa liiketila saattaa todellisuudessa olla tyhjä, mutta kun päässä ovat lisätyn todellisuuden lasit, tilassa on sisältöä.

Arkkitehtien kannattaisi perehtyä virtuaalitiloihin, peleihin ja interaktiivisen sisältöön. Oikeita taloja rakennetaan varmasti myös tulevaisuudessa, mutta uudenlaiset kerrostumat muuttavat tilakokemusta. Arkkitehteihin mahtuisi osaajia, jotka haluavat mennä pidemmälle ja matkustaa pelien maailmaan. Polku sinne on olemassa.

Millaiset asiat tuovat vastapainoa työllesi?
– Purjehdin, luen ja toisinaan soitan pianoa ja kitaraa. Lisäksi pidän kokkaamisesta. Erityinen intohimoni on Italia: siellä on mukava käydä nuuskimassa pieniä vuoristokyliä, arkkitehtuuria, viinejä ja simpukkapastatarjontaa.

Taavi Lindfors

www.ark.fi uudistuu

Arkkitehti-lehden verkkosivut uudistuvat marraskuun 2019 lopussa.

Uudistus tuo mukanaan uusia tapoja lukea ja seurata lehden sisältöä. Näköislehtiarkiston lisäksi uudet artikkelit tulevat luettavaksi ja jaettavaksi suoraan verkkosivuilta.

Samalla myös sivuston kirjautumiskäytännöt muuttuvat. SAFAn jäsenet voivat jatkossa kirjautua www.ark.fi-sivuille omilla jäsentunnuksillaan.

- Tunnusten käyttöön voi tutustua jo nyt päivittämällä jäsentietonsa: https://profiili.safa.fi

Uudistus aiheuttaa muutoksia myös muille käyttäjille. Esimerkiksi painolehden tilaajat kirjautuvat jatkossa sivuille tilaajatunnuksillaan.

Yksittäisten digitaalisten näköislehden numeroiden ostaminen korvautuu eripituisilla digitaalisilla tilausjaksoilla.

Uusien verkkosivujen käyttöönotossa voi esiintyä lyhyitä käyttökatkoja.

Lisätietoja
julkaisut@ark.fi

ark

Arkkitehti/
Finnish Architectural
Review

Arkkitehtuurissa riittää tutkittavaa

Tänä vuonna oli Tampereen arkkitehtikoulun vuoro järjestää valtakunnalliset arkkitehtuurin tutkimuspäivät. Samalla juhlittiin koulun 50-vuotista taivalta.

> Uusi tutkijoiden sukupolvi on kasvamassa.

Architecture and the City as a Home -teema houkutteli lokakuun alussa Tampereelle 65 arkkitehtuurin tutkijaa. Kun seminaari kolme vuotta sitten edellisen kerran pidettiin Tampereella, osanottajat näkivät kansainvälisyyden lisäämisen yhdeksi mahdollisuudeksi laajentaa ja monipuolistaa tapahtumaa. Toive näyttää toteutuneen: sessioiden viidestäkymmenestä esitelmästä noin puolet piti ulkomailta tullut osallistuja.

Mukana arkkitehtuurin tutkimuspäivillä oli arkkitehtuurin opettajien ja väitöstutkijoiden esitelmiä sekä perusopiskelijoiden lopputyöesityksiä. Oli ilahduttavaa huomata, miten jo kandidaattivaiheessa olevia opiskelijoita kiinnosti tutkimus ja miten siihen on kannustettu heti opintojen alkuvaiheessa. Uusi tutkijoiden sukupolvi on kasvamassa.

Kaksipäiväinen seminaari pidettiin molemmilla Tampereen yliopiston kampuksilla; Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto yhdistyivät vuoden 2019 alussa. Seminaari aloitettiin keskustakampuksen Päätalossa, ja toisena päivänä siirryttiin Hervannan kampuksen Rakennustaloon.

Tampereen arkkitehtikoulun opiskelijatyönäyttely.

Sosiaalinen vastuu ja ympäristövastuu

Tutkimuspäivät aloitti Aalto-yliopiston **Taina Rajanti** urbaania elämää havainnoivalla esityksellään. Toinen keynote-puhuja oli Tampereen arkkitehtikoulussa vuonna 2006 väitellyt, Australian Griffith Universityssä nykyisin opettava **Karine Dupré**, joka kertoi oman maailmanmatkaajan tarinansa. Yleisö sai seurata matkaa Pariisin asuinalueilta Tampereen Pispalaan ja lopulta Australian itärannikolle. Kartta-aineisto kertoi kunkin asuinpaikan rakeisuudesta ja morfologiastakin, ja tarina kuvasi paikan merkitystä ja urbaanin elämän sosiaalisuutta.

Asumista ja kaupunkielämää painottava teema oli selvästi innoittanut useita tutkijoita. Sessiot käsittelivät laaja-alaisesti asumista ja kaupunkien muutoksia. Asuntosuunnittelu oli ymmärrettävästi keskiössä, mutta mukana oli myös asunnottomuuden tutkijoita.

Seminaariväkeä puhutti arkkitehtien sosiaalinen vastuu. Ympäristövastuu puolestaan tuli esille monissa rakentamisen kestävyyttä käsittelevissä esityksissä, joissa peräänkuulutettiin muun muassa joustavuutta asuntorakentamiseen.

Toisena seminaaripäivänä esittäytyi Tampereen arkkitehtikoulun uusin professori **Sofie Pelsmakers**. Hänen esityksensä oli sekä ajankohtainen että tulevaisuuteen luotaava: ilmaston ja maailman muuttuessa on entistä enemmän tarvetta kestävyysvaatimukset ymmärtävälle suunnittelulle. Arkkitehtien koulutuksessa tämä otetaan mukaan vahvana erityispainotuksena.

Keynote-puhujien joukossa oli Tampereen arkkitehtikoulun kasvatteja: **Matti Vatilo** puhui arkkitehdin roolista yhteiskunnan palveluksessa, ja **Rainer Mahlamäki** kertoi suomalaisen arkkitehtuurin tarinaa viimeisten 50 vuoden ajalta. Tästä olikin luontevaa siirtyä juhlimaan 50 vuotta täyttävää Tampereen arkkitehtikoulua retrospektiivisen opiskelijatyönäyttelyn avajaisiin.

Minna Chudoba

Associated research Centers for the Urban Underground Space
Association des Centres de recherche sur l'Utilisation Urbaine du Sous-sol

MTR FTA

SAFA

ril

ATL
ARKKITEHTI-
TOIMISTOJEN
LIITTO

MATTI TUOMI

> ”Haluan myös vahvistaa hyvää arkkitehtuurin tekemisen kulttuuria toimistojen kesken.

Tuula Tuomi ATL:n kehitys-arkkitehdiksi

Arkkitehti SAFA **Tuula Tuomi** aloitti marraskuussa Arkkitehtitoimistojen liitto ATL:ssa kehitysarkkitehtina. Työssään hän vastaa toiminnanjohtajan tukena arkkitehtitoimistojen ammatillisesta edunvalvonnasta ja kehittämishankkeista.

Tuomella on monipuolinen tausta arkkitehtuurin alalta. Hän on valmistunut myös hallintotieteiden kandidaatiksi Tampereen yliopistosta pääaineenaan ympäristön ja alueiden politiikka. ATL:ään hän siirtyi vastaavan arkkitehdin tehtävästä Arkkitehtitoimisto LPV Jyväskylästä.

”Aiempi työtaustani sekä kahden alan opintoni ovat tehneet minusta uteliaan ja rohkean tekijän. Olen kotonani muuttuvassa maailmassa, ja asenteeni alamme vaativia kehitystarpeita kohtaan on tarmokas”, Tuomi sanoo.

Hän kokee arkkitehtuurin arvokkaana ja erinomaisena työkaluna vaikuttamiseen, innostamiseen ja saavuttamiseen:

”On tärkeää mahdollistaa ja nostaa esille sitä erinomaista suomalaista arkkitehtuuria, joka ratkaisee asioita ja näyttää tietä. Aatteissani on, että määrätietoisella kehittämistyöllä ja arkkitehtuuria yhdessä luoden ja vaalien voimme saavuttaa suuria päämääriä.”

”Haluan myös vahvistaa hyvää arkkitehtuurin tekemisen kulttuuria toimistojen kesken. Uskon, että hyvinvoivista ja vuorovaikutteisista toimistoista tulee kokonaisvaltaisesti paras suunnittelutyö.”

SAFA–TEK-yhteisjäsen: hyödynnä TEKin lakineuvontaa

SAFAn ja TEKin yhteisjäsenten jäsenmaksuun kuuluu lakipalvelu. Voit ottaa yhteyttä TEKin lakineuvontaan esimerkiksi seuraavissa työelämän tilanteissa:

- Sinun tulee allekirjoittaa työsopimus, mutta et ole varma kaikista sopimuksen kirjauksista.
- Olet tekemässä johtajasopimusta eikä sinua enää koske työehtosopimuksen ehdot, joten tarvitset laajemman kuin normaalin työsopimuksen.
- Olet perustamassa yritystä tai harkitsemassa osakas-, toimeksianto- tai alihankintasopimuksen solmimista.
- Sinut on irtisanottu ja olet epävarma, onko tilanteessa toimittu lainmukaisesti.
- Työpaikallasi aloitetaan YT-neuvottelut.
- Työnantajasi tarjoaa sinulle yllättäen sopimusta työsuhteen päättämisestä.

Lisätietoja: puhelinpäivystys arkisin klo 9–12, puh. (09) 2291 2345, verkossa www.tek.fi/fi/lakipalvelut

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 19

FISEn pääsuunnittelijoiden pätevyydentoteamis-menettelyn mukaiseksi täydennyskoulutukseksi hyväksytty Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RILin, Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL:n, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIAn ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL:n yhteistyössä järjestämä pääsuunnittelijakoulutus.

KOULUTUKSEN HINTA
RIL:n, SAFAn, RIAn, RKL:n ja SIOn jäsenet
3 640 euroa + alv 24 % , muut 3 910 euroa + alv 24 %.

ILMOITTAUTUMISET
www.ril.fi/PS19

LISÄTIETOA
Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

OHJELMARUNKO

1. JAKSO 17.-18.3.2020, Helsinki
Pääsuunnittelijan toimintakenttä

2. JAKSO 21.-22.4.2020, Helsinki
Pääsuunnittelija rakennushankkeessa

3. JAKSO 19.-20.5.2020, Helsinki
Pääsuunnittelija korjausrakennushankkeessa

4. JAKSO 25.-26.8.2020, Helsinki
Pääsuunnittelijan henkilökohtaiset valmiudet

5. JAKSO 22.-23.9.2020, Helsinki
Pääsuunnittelun erityiskysymykset

Tarkemmat koulutuspaikat löydät verkkosivuilta.

TARKEMPI KOULUTUSOHJELMA:
ril.fi/PS19 ja safa.fi

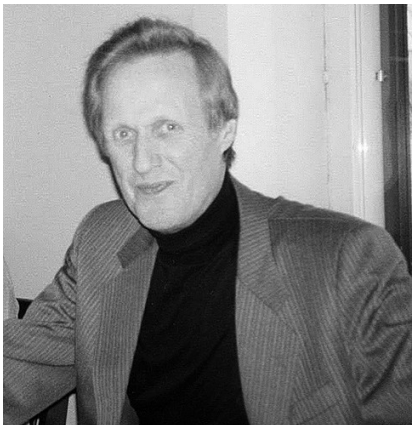

Toivo Hankonen
1941–2019

Arkkitehti Toivo "Topi" Hankonen kuoli 16.8.2019 Tampereella. Hän syntyi Piippolassa 28.7.1941 kahdeksanlapsisen perheen kuopuskaksosista toisena. Työnteko, toisista huolehtiminen ja vastuu yhteisistä asioista olivat perheen arvoja.

Hankonen vietti onnellisen lapsuuden Piippolassa ja kirjoitti ylioppilaaksi Raudaskylän kristillisestä lukiosta vuonna 1961. Hän suoritti arkkitehtitutkinnon vuonna 1971 Oulun yliopistossa ja aloitti työuransa arkkitehtina Oulun kaupungilla. Tampereelle hän muutti vuonna 1973 Tampereen teknillisen korkeakoulun vanhemmaksi assistentiksi ja siirtyi vuonna 1975 konsultiksi Suunnittelukeskus Oy:hyn.

Valtaosa Hankosen työurasta kului kaavoituksen parissa, mutta hän suunnitteli joitakin rakennuksiakin, kuten Piippolan vanhustentalon ja uuden pappilan. Hän aloitti vuonna 1983 Tampereen kaupungilla keskustan osayleiskaavan suunnittelijana. Yleiskaava-arkkitehtina hän toimi vuodesta 1988 alkaen aina eläkkeelle jäämiseensä vuonna 2005 asti.

Hankosen päätyö oli Tampereen kantakaupungin täydennysrakentamisen yleiskaava 1989–2003. Sen ohella tehtiin hänen ohjaamanaan osayleiskaavoja muun muassa Lielahteen ja Ojalaan, Tampereen pohjoiselle alueelle Aitolahteen ja Teiskoon tehtiin useita kylien osayleiskaavoja ja käynnistettiin Nurmi-Sorilan alueen suunnittelu. Keskustan osayleiskaavaa tarkistettiin kaksi kertaa Hankosen työuran aikana. Lempäälän ja Tampereen yhteistyönä tehtiin kuntien yhteinen yleiskaava Vuoreksen alueelle.

Hankosella oli keskeinen rooli Tampereella nyt toteutettavien uudistusten suhteen: Vuores, Ojala-Lamminrahka ja kävelykeskusta olivat Hankosen työpöydällä jo hyvän aikaa sitten. Hän piti tärkeänä kevyen ja julkisen liikenteen turvaamista siten, etteivät autot liiaksi hallitsisi keskustaa. Hän näki hyödylliseksi sen, että naapurikunnat liitettäisiin Tampereen keskustaan ja toisiinsa raideliikenteellä. "Tampereen seutu voisi noudattaa kokonaisuutena puutarhakaupungin ajatusta. Se ei ole vain vihreää, vaan toimintaa, työpaikkoja, sujuvaa liikennettä", Hankonen totesi eläkkeellä jäämisensä yhteydessä *Aamulehdessä* julkaistussa haastattelussa.

Tampereen kaupunkiseudun kuntien yleiskaavoittajat ovat tehneet yhteistyötä vuosikymmenien ajan. Yhteistyö tiivistyi entisestään vuosituhannen vaihteessa maakuntakaavan valmistelun yhteydessä Tampereen yleiskaava-arkkitehdin vetämänä. 1990-luvulla Hankonen oli myös mukana käynnistämässä edelleen jatkuvaa Suomen suurten kaupunkien yleiskaavoittajien yhteistyötä.

1980–1990-luvuilla Tampereella keskustan teollisuusalueiden muutos alkoi voimakkaana Klingendahlin tehtaan muutoksesta ja jatkui myös Finlaysonin ja Tampellan alueille. Muutos käynnisti teollisuusalueiden tutkimus- ja selvitystyön muun muassa Tampereen teknillisen korkeakoulun tutkimuslaitoksessa. Hankonen oli mukana tässä tutkimustyössä sekä useissa muissa tutkimus- ja kehityshankkeissa, kuten 1990-luvulla ympäristöministeriön pyynnöstä maankäyttö-ja rakennuslain uudistustyössä kommentoimassa ja muokkaamassa lain sisältöä.

Päätöidensä ohella hän toimi tuntiopettajana Oulun yliopistossa ja Tampereen teknillisessä opistossa ja ammattikorkeakoulussa. Yliopistonlehtorin ja yliopettajan pätevyydet vahvistivat ammattitaitoa.

Työtoverit muistavat Hankosen oikeudenmukaisena ja hyvänä esimiehenä, joka aina piti alaistensa puolta eikä liiemmälti perustanut titteleistä tai itsensä esille tuomisesta.

Vierailut kaksosveljen asuttamaan kotitaloon ja kotikylään sukuloimaan olivat joka kesän laatuaikaa. Lapsuudenkodin muistot olivat lämpimiä ja tärkeitä. Eläkkeelle jäätyään Hankonen kokosi sisaruksiltaan muistoja huumorintäyteisen, laulavaisen, lämpimän ja tunnelmallisen kotitalon tapahtumista ja sattumuksista, jotka painettiin kirjaksi laajan serkusparven iloksi.

Lähipiiri muistaa Topin sympaattisena ja musikaalisena miehenä. Suku, lapset ja lapsenlapset olivat lähellä rauhallisen miehen sydäntä. Hän viljeli hauskoja ja oivaltavia sutkauksia viimeisiin päiviinsä asti. Isää ja vaaria jäivät kaipaamaan kaksi tytärtä ja kolme lastenlasta.

Nelli Hankonen ja Vilma Vuori, tyttäret
Ritva Kangasniemi, pitkäaikainen työtoveri

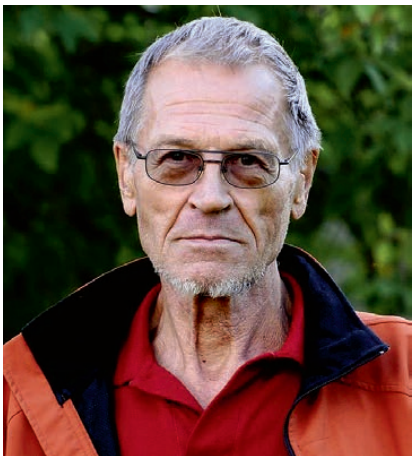

Asko Halme
1931–2019

Asko Kai Reijo Halme kuoli äkillisen sairauskohtauksen seurauksena 29.6.2019. Hän oli syntynyt Kotkassa. Perhe muutti juristi-isän töiden vuoksi ensin Kajaaniin, sitten Tampereelle. Sota-aikana oli edessä muutto Vaasaan.

Arkkitehtuuriopinnot Halme aloitti TKK:n arkkitehtiosastolla Hietalahdessa vuonna 1952. Opiskeluaikoina hän työskenteli useissa toimistoissa, esimerkiksi Jorma Järvellä lähinnä kouluprojekteissa ja valmistuttuaan kaavoitustöissä Erik Kråkströmin ja Ahti Korhosen toimistossa. Noihin aikoihin illat vierähtivät Halme–Iltanen–Koskelin-toimistolla.

Vuonna 1970 leipätyöt jatkuivat kaavoituksen parissa Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavaosastolla. Rakennussuunnittelua iltatöinä edustavat muutamat omakotitalot, kesämökit sekä Oravaisten seurakuntatalo.

Vuonna 1976 oli edessä muutto Halmeen kouluaikaiseen kotikaupunkiin Vaasaan. Kaupunginarkkitehdin viran hän vastaanotti sillä ehdolla, että toimenkuvaan oli kuuluttava hallintotoimien lisäksi rakennussuunnittelua. Halme saikin arkkitehtiosaston virkatöinä suunnitella useita päiväkoteja ja kouluja, monitoimitalo Variskan sekä Kirkkopuistikon virastotalon ja Vaskiluodon satamaterminaalin. Hänen arkkitehtuurinsa muotokieltä eivät eri aikakausien muotivirtaukset horjuttaneet: hän pysyi ilmaisussaan uskollisena omalle tyylilleen. Vaasan viimeiselle kaupunginarkkitehdille ei ole valittu seuraajaa.

Halme oli kantaaottava persoona, joka kantoi huolta rakennetun ympäristön ja luonnon tilasta. Hän toi mielipiteensä esiin eikä näkemyksiään puolustaessaan väistellyt välillä vääjäämättömiä konfliktejakaan. Halme oli aktiivinen luottamustoimissa, kuten SAFAssa ja vaasalaisessa kuvataidetoiminnassa.

50-vuotislahjaksi Halme sai purjelentotunnin. Nuoruusvuosien harrastus syttyi uuteen liekkiin, ja lähes 40 vuotta kestäneen jokakesäisen harrastuksen myötä kertyikin mittava lentotuntimäärä, yli 4 200 tuntia. Heinäkuut liideltiin Menkijärven purjelentoleirillä. Vielä menneenä kesänäkin oli tarkoitus päästä ilmaan. Tavoitteena oli lentää 90-vuotiaaksi.

Eläkkeelle jouduttuaan vuonna 1994 Halme suuntasi tarmonsa konstruktivististen metalliveistosten luomiseen. Hän ehti kulmaraudasta hitsaten toteuttaa useita kymmeniä pienempiä veistoksia, ja muutama suurempi veistos valmistui tilaustyönä Vaasaan muun muassa Sisäsatamaan, Vaskiluodon satamaan ja Vaasan lyseon pihalle. Myös Espanjan Albaceteen toteutettiin teräsveistos. Yhdessä rakkaan graafikkovaimonsa Railin kanssa he osallistuivat lukuisiin näyttelyihin.

Luonto, luonnossa liikkuminen ja luonnonsuojelu olivat eläinrakkaalle avantouimarille erityisen tärkeitä. Klassinen musiikki sekä visuaalisen taiteen eri abstraktit ilmenemismuodot, arkkitehtuuri, kuvataide ja kuvanveisto kiinnostivat läpi elämän.

Turo Halme

RAKENNUSAPTEEKKI

Rakennusapteekin raitisilmaventtiili

Hyväksi todettu ratkaisu sisäilmaongelmiin

www.rakennusapteekki.fi

PYÖRILLE OMA SÄILYTYSTELINE

ovella systems

organisoi fillarit sisällä ja ulkona.

(Kohteessa n.100 pp, keskellä mukava PyöräNojaPN-2 ja seinillä tehokas Compact PTL-2 -järjestelmä)

Ovella Systems Oy · P. 0103372720 · www.ovella.fi · info:ovella@ovella.fi

ERIKOISLASI-IKKUNAT

Puh. 0424 552 71, info@klas1.fi, www.klas1.fi

AKUSTIIKKA

silence for sale

www.akustiikkapalvelut.fi

BETONIKIVET

BUDJETTIHINNAT JA KUSTANNUSARVIOT

www.fmclaskentapalvelut.fi

KUSTANNUSHALLINNAN ASIANTUNTIJAPALVELUT

- Rakennushankkeiden budjettiarviot
- Vertailulaskelmat
- Tarkat kustannusarviot
- Laserkeilaus ja inventointimallinnus
- Rakennusriitojen selvitykset
- Elinkaarikustannukset

FMC Laskentapalvelut

KUIN OSA OMAA TIIMIÄSI

TERÄSPORTAAT JA LASIKAITEET

SISÄPUOLISET ERIKOISSISUSTUKSET

member+

Member+:sta mobiilisovellus

Jäsenetupalvelu Member+:sta julkaistaan vuoden 2020 alussa mobiiliversio. Sovellus on kaikkien akavalaisten liittojen käytössä. **Lisätietoa** löytyy osoitteesta www.memberplus.fi.

Valitse ideaasi vastaava pinta

Puucompilta löydät satoja aitoja puuviiluvaihtoehtoja sekä teknisiä viiluja. Lukuisilla pintakäsittelyillä saat lisää vaihtelumahdollisuuksia – yhteensä jopa **732 000** erilaista pintavaihtoehtoa! Kysy meiltä lisää. Autamme Sinua löytämään ideaasi vastaavan pinnan.

Kaikki Puucompin käyttämät puuviilut ovat alkuperäsertifioituja.

SURF ARKKITEHTIPALVELU
Oy Puucomp Ab
www.surfaces.fi

Puucomp
Let's create wood experiences

Lisää työpaikkoja
SAFAn verkkosivuilla:
www.safa.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. +358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt, 3D-tulostus

MARTTILA

Marttilan kunta julistaa haettavaksi
ALUEARKKITEHDIN
työsuhteen, toimialueena Marttilan Auran,
Kosken TL ja Oripään kunnat.

Lisätietoja ja hakuilmoitus kokonaisuudessaan löytyy
osoitteesta www.marttila.fi.
Hakuaika päättyy **28.11.2019 klo 15.00.**

Kaiken voi korvata.
Paitsi elämän.
Ihmiselämiä on varmuudella vain yksi ja se on meidän osaltamme käynnissä juuri nyt. Elä se!
pohjolavakuutus.fi
Pohjola Vakuutus

Rouheat, kotimaiset uutuustiilet Vuolu Utu ja Kajo

Vuolu Utu ja Kajo,
MRT60 (285x85x60 mm) ja RT60 (285x135x60 mm)

Tiili on moni-ilmeinen julkisivumateriaali, joka ikääntyy kauniisti. Se on lisäksi elinkaari-taloudellinen erinomaisen lämmönvaraus-kykynsä ja vähäisen huoltotarpeensa ansiosta. Nykyinen tiilen laaja valikoima tarjoaa lukuisia vaihtoehtoja mielenkiintoisiin ja aikaa kestäviin julkisivuratkaisuihin.

www.wienerberger.fi

Wienerberger